

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ADMINISTRATIVNĚ-PRÁVNÍ RÁMEC A APLIKAČNÍ
ZVLÁŠTNOSTI UPLATNĚNÍ PŘÍKAZU NA MÍSTĚ
PŘÍSLUŠNÍKY POLICIE ČR**

Autor práce: Aleš Duba

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Dr. Mgr. Josef Kříha, PhD., LL.M.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2026

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Aleš Duba

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Administrativně-právní rámec a aplikační zvláštnosti uplatnění příkazu na místě příslušníky Policie ČR

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Administrative and Legal Framework and Specific Features of the Application of Orders on Site by Members of the Czech Police

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

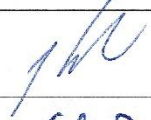

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): Dr. Mgr. Josef Kříha, PhD., LL.M.

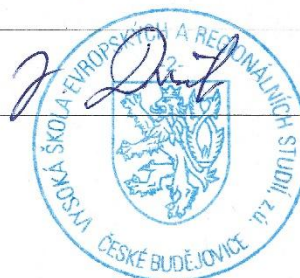
Datum zadání bakalářské práce: Prosinec 2025

Cíl bakalářské práce: Hlavním cílem je demonstrovat aplikační zvláštnosti ukládání příkazu na místě ze strany příslušníků Policie ČR a jeho povinné náležitosti. Vedlejším cílem je na základě empirického zjištění vyhodnotit personální a časovou náročnost ukládání příkazu na místě pomocí příkazového bloku a navrhnout možné zefektivnění tohoto meritorního opatření.

Student: Aleš Duba	2.1.2026	
Vedoucí práce: Dr. Mgr. Josef Kříha, PhD., LL.M.	5.1.2026	

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	22.1.2026	
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	22.1.2026	
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	1.2.2026	

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Dr. Mgr. Josefu Kříhovi, PhD., LL.M. za odborné vedení práce, cenné rady, připomínky a trpělivost, které mi poskytl během zpracování bakalářské práce. Jeho podnětné připomínky a ochota sdílet své znalosti pro mě byly neocenitelným přínosem. Děkuji také za vstřícný přístup a čas, který mi věnoval.

ABSTRAKT

DUBA, A. *Administrativně-právní rámec a aplikační zvláštnosti uplatnění příkazu na místě příslušníky Policie ČR*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 73 s. Vedoucí bakalářské práce: Dr. Mgr. Josef Kříha, PhD., LL.M.

Klíčová slova: Administrativně-právní postih, efektivita veřejné správy, Policie České republiky, přestupek, přestupkové řízení, správní trestání

Obsahové vyznění bakalářské práce dílem teoreticko-praxeologickou a dílem empirickou formou problémově reflektuje efektivitu administrativně-právního postihu přestupkového jednání aplikačně realizovaného příslušníky Policie České republiky. Její ambicí je kritická reflexe současného systému správního trestání se zaměřením na praktickou aplikaci faktické realizace vybrané výseče služební činnosti příslušníků Policie České republiky. Teoretická část primárně demonstruje základní východiska a pojmosloví zkoumané tematické oblasti ve vazbě k vybraným hmotněprávním a procesněprávním institutům správního (přestupkového) práva, včetně de lege lata účinnému legislativnímu rámci dotčených zvláštních právních předpisů, operačnímu prostoru a postavení Policie České republiky v řízení o přestupku apod. Empirická část vychází z průzkumného (dotazníkového) šetření, směřovaného k oslovenému souboru respondentů, který tvoří příslušníci Policie České republiky, jejichž součástí služební činnosti tzv. přímé bezpečnostní povahy je mimo jiné i ukládání příkazu na místě. Oslovená kohorta respondentů je služebně zařazena v rámci místně a věcně příslušných součástí Policie České republiky a to pořádkové policie, cizinecké policie, dopravní policie napříč jednotlivými krajskými ředitelstvími a celorepublikovými útvary.

ABSTRACT

DUBA, A. *Administrative and Legal Framework and Specific Features of the Application of Orders on Site by Members of the Czech Police*: Bachelor's Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 73 pgs. Supervisor: Dr. Mgr. Josef Kříha, PhD., LL.M.

Key words: administrative punishment, administrative-law sanction, effectiveness of public administration, misdemeanor proceedings, misdemeanor, Police of the Czech Republic

The bachelor's thesis, combining theoretical–praxeological and empirical approaches, critically examines the effectiveness of administrative-legal sanctions imposed on misdemeanor conduct as applied in practice by officers of the Police of the Czech Republic. Its ambition is to provide a critical reflection on the current system of administrative punishment, with a focus on the practical application and actual implementation of a selected segment of the service activities of Police of the Czech Republic officers. The theoretical part primarily presents the fundamental concepts and terminology of the examined subject area in relation to selected substantive and procedural law institutes of administrative (misdemeanor) law, including the *de lege lata* effective legislative framework of the relevant special legal regulations, the operational scope, and the position of the Police of the Czech Republic in misdemeanor proceedings. The empirical part is based on exploratory (questionnaire-based) research conducted among a group of respondents consisting of officers of the Police of the Czech Republic. As part of their service activities of a so-called direct security nature, these officers are, *inter alia*, authorized to impose on-the-spot orders. The addressed cohort of respondents is assigned within locally and materially competent units of the Police of the Czech Republic, namely the public order police, foreign police, and traffic police, across individual regional directorates and nationwide units.

Obsah

Úvod.....	10
1 Cíl a metodika bakalářské práce.....	12
2 Historická retrospektiva vývoje správního práva	13
2.1 Správní trestání Rakouska-Uherska.....	13
2.2 Správní trestání v období první republiky	14
2.3 Správní trestání v období protektorátu Čechy a Morava	15
2.4 Správní trestání v Československé socialistické republice do roku 1961	15
2.5 Správní trestání v Československé socialistické republice do roku 1990	17
2.6 Správní trestání na území České republiky od roku 1990	18
2.7 Správní trestání v současnosti.....	19
2.7.1 Potřeba rekonstrukce přestupkového práva.....	20
2.7.2 Neexistence obecné úpravy jiných správních deliktů.....	20
2.7.3 Sjednocení pojmu přestupek.....	20
2.7.4 Reakce na judikaturu správních soudů a Ústavního soudu.....	20
3 Příkaz na místě.....	21
3.1 Podmínky uložení příkazu na místě.....	21
3.2 Subjekty ukládající příkaz na místě	22
3.3 Ukládání příkazu na místě	23
3.3.1 Zjištění přestupku	23
3.3.2 Seznámení přestupce se zjištěným stavem věci a právní kvalifikace	24
3.3.3 Uložení trestu příkazem na místě.....	24
3.3.4 Konec řízení	25
3.4 Výše možné sankce.....	25
3.5 Náležitosti příkazového bloku	26
4 Příkaz na místě v provedení Spolkové republiky Německo.....	29

4.1	Postavení institutu v systému správního trestání	29
4.2	Podmínky udělení varování	29
4.2.1	Povaha správního deliktu.....	29
4.2.2	Spolehlivé zjištění skutku	30
4.2.3	Možnost okamžitého vyřízení.....	30
4.3	Orgány oprávněné k udělení varování	30
4.4	Souhlas pachatele.....	30
4.5	Právní účinky varování	31
5	Komparace právní úpravy ČR a Německa	32
6	Opravné prostředky příkazu na místě.....	34
6.1	Oprava zřejmých nesprávností.....	34
6.2	Přezkumné řízení	35
6.2.1	Zrušit a vrátit věc k dalšímu projednání	36
6.2.2	Změnit.....	37
6.2.3	Zruší a zastaví řízení	38
6.2.4	Prohlásí za nicotné	39
7	Manipulace s příkazovými bloky ve struktuře Policie ČR	41
7.1	Evidence a distribuce příkazových bloků	41
7.2	Postup ukládání příkazu na místě policií ČR.....	42
7.3	Manipulace s příkazovými bloky.....	43
7.3.1	Manipulace s příkazovým blokem na místě zaplaceným	43
7.3.2	Manipulace s příkazovým blokem na místě nezaplaceným.....	43
7.3.3	Manipulace s příkazovými bloky v případě úhrady pomocí platebního terminálu	44
7.4	Manipulace s vybranou hotovostí.....	45
7.5	Storno příkazového bloku.....	46
8	Aplikační praxe příkazu na místě	48

8.1	Výhody a limity příkazu na místě v aplikační praxi.....	48
8.2	Možné zefektivnění ukládání příkazu na místě	49
8.3	Technické vybavení hlídky ukládající příkaz na místě.....	50
9	Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	52
9.1	Věkové složení respondentů	53
9.2	Využití MBP k evidování příkazu na místě.....	54
9.3	Zkušenosti policistů s evidováním pomocí MBP	55
9.3.1	Výhody evidování pomocí PC (21 odpovědí)	55
9.3.2	Výhody evidování pomocí MBP (21 odpovědí).....	55
9.3.3	Důvody, proč evidence pomocí MBP nevyhovuje (110 odpovědí).....	55
9.3.4	Důvody preference evidování pomocí MBP (37 odpovědí).....	56
9.4	Postoj policistů k digitalizaci příkazního řízení.....	56
10	Možné přínosy digitalizace příkazu na místě.....	58
10.1	Finanční úspora.....	58
10.2	Administrativní zátěž.....	59
10.3	Nevýhody digitalizovaného příkazu na místě.....	59
	Závěr	61
	Seznam použitých zdrojů	63
	Seznam zkratk	65
	Seznam tabulek a grafů	65
	Seznam příloh.....	66
	Přílohy	67

Úvod

Problematika institutu příkazu na místě představuje významnou a v aplikační praxi správního trestání velmi často využívanou součást správního práva trestního. Jejím hlavním účelem je rychlé, efektivní a hospodárné řešení tzv. méně závažných forem protiprávního jednání, které nedosahují intenzity trestného činu. Tento institut umožňuje bezprostřední reakci na porušení právních povinností a současně přispívá k udržování veřejného pořádku i k posilování právního vědomí společnosti.

Díky své jednoduchosti a procesní nenáročnosti patří příkaz na místě mezi nejčastější způsoby projednání přestupků v každodenní praxi správních orgánů, zejména Policie České republiky.

Historické kořeny tohoto institutu lze nalézt již v závěrečném období existence Rakouska-Uherska, kdy se postupně formovaly základní principy zjednodušeného postihování tzv. bagatelních správních deliktů v podmínkách tzv. policejního státu.

Význam tohoto institutu spočívá především v jeho rychlosti a bezprostřednosti. Postih přestupku bezprostředně po jeho zjištění naplňuje nejen represivní, ale rovněž preventivní účel správního trestání. Tento způsob projednání přestupku je rovněž ekonomicky efektivní, neboť odpadá nutnost vedení standardního správního řízení a tím minimalizuje náklady spojené s dokazováním, doručováním i rozhodovací činností.

Neméně významná je rovněž preventivní funkce příkazu na místě. Vědomí možnosti okamžitého postihu může významně ovlivnit chování jednotlivců a přispět k dodržování *de lege lata* účinných právních předpisů. Bezprostředně uložená sankce má často výraznější výchovný účinek než sankce uložená s časovým odstupem v rámci standardního správního řízení.

Obsahové vyznění bakalářské práce v úvodní části primárně propedeuticky objasňuje vybrané hmotněprávní a procesněprávní konsekvence správního trestání, včetně historické retrospektivy k dynamičnosti legislativního vývoje zkoumané tematické oblasti jeho počátků od období tzv. policejního státu v druhé polovině 18. století, přes právní úpravu v době Rakouska-Uherska a první Československé republiky, až po změny provedené v období socialistického státu a následnou transformaci správního trestání po roce 1989.

V rámci samostatných kapitol bakalářské práce není opomenuto připomenutí významných legislativních změn, které vedly k současné podobě přestupkového práva, zejména přijetí zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů a následné rekodifikaci správního trestání provedené zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů. Následně prostřednictvím analyticko-syntetického přístupu úžeji demonstruje de lege lata hmotněprávní úpravu institutu příkazu na místě a vybrané zvláštnosti procesních postupů při ukládání správních trestů příslušníky Policie České republiky při výkonu jejich zákonných pravomocí. Pozornost je věnována rovněž praktickým problémům a úskalím, se kterými se policisté při aplikaci tohoto institutu setkávají, zejména z hlediska administrativní náročnosti, právní jistoty a efektivity řízení. Závěrečná část bakalářské práce se zabývá možnostmi dalšího zefektivnění institutu příkazu na místě, a to především v souvislosti s jeho digitalizací a připraveností Policie České republiky na jeho další rozvoj v aplikační veřejnoprávní praxi.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Zkoumaná problematika ukládání příkazů na místě prostřednictvím příkazového bloku je pevně zakotvena v de lege lata účinných právních předpisech České republiky a představuje významný nástroj správního trestání využívaný příslušníky Policie České republiky zejména v rámci bezprostředního výkonu služby. Z tohoto důvodu je teoretická část bakalářské práce zaměřena na analyticko-syntetizující rozbor účinné zákonné a podzákonné právní úpravy de lege lata, včetně relevantní judikatury, která se vztahuje k aplikační praxi Policie ČR jakožto bezpečnostního sboru působícího v daném operačním prostoru. Současně je provedena cílená rešerše dostupných odborných pramenů a literatury, jež objasňuje důvody a podmínky nezbytné k realizaci uložení příkazu na místě ze strany aplikujících příslušníků Policie ČR, včetně deskripce jeho povinných náležitostí.

Bakalářská práce se dále úžeji praxeologicky zaměřuje na demonstraci stanovených postupů při nakládání s příkazovými bloky v organizační struktuře Policie České republiky, přičemž za tímto účelem je v omezeném rozsahu využíváno rovněž vybraných neutajených interních předpisů Policie ČR. Pozornost je přitom věnována zejména praktickým aspektům jejich používání v podmínkách výkonu služby a souvisejícím administrativním procesům.

Empirická část bakalářské práce je koncipována za využití zpracovaných a následně vyhodnocovaných kvantitativních ukazatelů v souvislosti s realizací empirického průzkumného šetření, jehož cílem je reflektovat znalosti a zkušenosti příslušníků Policie České republiky služebně zařazených na útvarech pořádkové policie, dopravní policie a cizinecké policie v rámci jednotlivých krajských ředitelství. Předmětné průzkumné šetření se zaměřuje zejména na aplikační zvláštnosti praktického využívání příkazových bloků, možnosti evidence příkazů na místě v informačních systémech Policie ČR s využitím mobilní bezpečné platformy a rovněž na časovou náročnost samotného uložení příkazu na místě.

Ambicí bakalářské práce je především demonstrovat aplikační zvláštnosti ukládání příkazu na místě ze strany příslušníků Policie České republiky a vymezit jeho povinné náležitosti v kontextu účinné právní úpravy. Na tento hlavní cíl navazuje dílčí záměr bakalářské práce, který je subsumován v intencích vedlejšího cíle, tj. na základě empirických zjištění vyhodnotit personální a časovou náročnost ukládání příkazu na místě prostřednictvím příkazového bloku a formulovat možné návrhy směřující ke zefektivnění tohoto meritorního opatření v aplikační praxi.

2 Historická retrospektiva vývoje správního práva

2.1 Správní trestání Rakouska-Uherska

Správní řízení bylo v Rakousku součástí právního řádu bez ohledu na to, zda bylo vykonáváno státními orgány, nebo orgány samosprávy. Mates¹ poukazuje na to, že kořeny správních deliktů lze v českém právním prostředí vysledovat již do druhé poloviny 18. století, konkrétně do období tzv. policejního státu. Pro toto období byla typická koncepce silné a aktivní státní moci, jejímž prostřednictvím panovník usiloval o regulaci společenských poměrů. Současně platilo, že ochranu a vynucování těchto regulativních zásahů zabezpečovaly samotné správní orgány, které tak soustřeďovaly normotvornou i represivní funkci. Správní trestní řízení se v praxi svým průběhem podobalo soudnímu procesu, avšak neuplatňovaly se v něm zásady obžalovací, nýbrž zásady inkviziční. Správní orgány při ukládání trestů často postupovaly v rozporu se zásadou *nullum crimen sine lege*, jelikož vedle skutků výslovně stanovených zákonem postihovaly i jednání, která byla za trestná označena správními předpisy nebo rozhodnutími správních orgánů, typicky policejních orgánů. Tím docházelo ke koncentraci normotvorné, rozhodovací i výkonné moci v ruce jednoho orgánu.

Správní orgány mohly ukládat poměrně přísné sankce, a to zejména peněžité pokuty, krátkodobé tresty vězení a až do roku 1867 rovněž tělesné tresty. Proti jejich rozhodnutím bylo možné podat odvolání, které mělo odkladný účinek, přičemž o těchto odvoláních rozhodovaly nadřízené správní orgány, zejména zemská místodržitelství. Ministerstvo vnitra bylo oprávněno rušit nezákonná rozhodnutí policejních orgánů, zatímco okresní hejtmani rozhodovali o odvoláních proti rozhodnutím orgánů obecní samosprávy.

Důležitou kontrolní funkci v systému správního práva plnily Nejvyšší správní soud a Říšský soud. Tyto soudy poskytovaly ochranu subjektivním právům jednotlivců v případech, kdy byla tato práva porušena nezákonným rozhodnutím nebo opatřením správního orgánu. Řízení před správními soudy bylo zahajováno výhradně na návrh účastníka a bylo spojeno s povinným zastoupením advokátem; v případě úspěchu stížnosti bylo napadené rozhodnutí zrušeno a správní orgán byl při dalším rozhodování vázán právním názorem soudu.

¹ MATES, P., a kol. Základy správního práva trestního. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. xxii, 226 s. ISBN 978-80-7400-357-8

Dle Malého² se správní řízení jako celek vyznačovalo vysokou mírou formalismu a procesní složitostí, což v praxi značně ztěžovalo možnost domoci se ochrany práv bez odborné právní pomoci.

2.2 Správní trestání v období první republiky

Weyr³ uvádí, že vznikem Československé republiky v roce 1918 nedošlo k zásadní diskontinuitě v oblasti správního trestání. Na základě recepční zásady byly převzaty právní předpisy bývalého Rakouska, případně Uherska, pokud nebyly výslovně zrušeny nebo nahrazeny novou československou právní úpravou. Tento princip se uplatnil rovněž v oblasti správního trestního práva, které bylo i nadále upraveno zejména císařským patentem z roku 1854 a navazujícími ministerskými nařízeními z druhé poloviny 19. století. Správní trestní právo Československé republiky tak mělo v prvních letech její existence převážně rakouský obsah, a to i přesto, že formálně vystupovalo jako součást nového státního právního řádu.

Také v období první republiky platila zásada *nullum crimen, nulla poena sine lege*. Její uplatnění však bylo oslabeno širokým pojetím zákonného zmocnění správních orgánů. Právní řád připouštěl povšechnou delegaci, na jejímž základě byly správní orgány oprávněny vydávat policejní zákazy a současně sankcionovat jejich porušení. V praxi tak docházelo ke splynutí normotvorné a represivní funkce v rukou téhož orgánu. Ke vzniku odpovědnosti za správní delikt se zpravidla nevyžadovalo zavinění, postačovalo konstatování, že jednání bylo shledáno jako „policejně závadné“. Základními sankcemi ukládanými v rámci správního trestání byly peněžité pokuty a krátkodobé tresty vězení. Pokud zvláštní právní předpis nestanovil jiný druh trestu, uplatňovala se subsidiární trestní sazba stanovená rakouskými předpisy z let 1854 a 1857. Správní orgány měly zpravidla možnost volby mezi uložením pokuty a trestu vězení, a to podle toho, který z těchto trestů považovaly za účelnější. Obce disponovaly omezenější trestní pravomocí a byly oprávněny ukládat především peněžité sankce, přičemž trest vězení bylo možné uložit pouze v případě jejich nevymahatelnosti. Vedle hlavních trestů se uplatňovaly rovněž tresty vedlejší, zejména propadnutí věci, ztráta oprávnění nebo odejmutí koncese.⁴

² MALÝ, K., SIVÁK, F. Dějiny státu a práva v Československu. Praha: Academia, 1988. s. 470

³ WEYR, F. Československé právo správní. Část obecná. Brno: Nákladem Československého akademického spolku „Právnick“, 1922, s. 9-12.

⁴ WEYR, F. Československé právo správní. Část obecná. Brno: Nákladem Československého akademického spolku „Právnick“, 1922, s. 106-109.

2.3 Správní trestání v období protektorátu Čechy a Morava

Zřízení Protektorátu Čechy a Morava v roce 1939 představovalo zásadní zásah do dosavadního právního řádu, a to včetně oblasti správního trestání. Přestože byla formálně zachována část předchozí československé právní úpravy, správní trestání bylo podřízeno okupační moci a sloužilo především k prosazování zájmů nacistického režimu.

Správní tresty v tomto období plnily výrazně represivní funkci a byly využívány jako nástroj kontroly obyvatelstva. Došlo k rozšíření skutkových podstat správních deliktů, zejména v oblasti ochrany veřejného pořádku, hospodářství a politické loajality, přičemž správním orgánům byly svěřeny rozsáhlé pravomoci k ukládání přísných sankcí, často bez existence dostatečných procesních záruk.

Hausman⁵ ve své práci uvádí, že u tradičních správních trestů, jako byly peněžité pokuty či tresty vězení, docházelo k ukládání mimořádně přísných sankcí, a to včetně vyhoštění, ukládání pracovních povinností nebo předávání osob represivním složkám okupační moci. Správní trestání tak v období protektorátu ztratilo svůj původní charakter prostředku ochrany veřejného pořádku a stalo se nástrojem politické represe.

2.4 Správní trestání v Československé socialistické republice do roku 1961

Zákon č. 89/1950 Sb.,⁶ o trestním řízení správním, představoval v období rané Československé socialistické republiky základní právní rámec pro projednávání přestupků a jiných správních deliktů. Jeho cílem bylo sjednocení a zjednodušení dosavadní roztržité úpravy správního trestání a její podřízení zásadám socialistického právního řádu, zejména důrazu na výchovnou funkci trestání a posílení role národních výborů jako orgánů státní moci.

Věcná příslušnost k projednávání přestupků byla upravena v § 7 zák. č. 89/1950 Sb., podle něhož náleželo řízení v první instanci okresním národním výborům. Současně zákon umožňoval, aby vláda svým nařízením svěřila projednávání některých méně závažných přestupků i místním národním výborům. Tím byl vytvořen hierarchický systém správního trestání odpovídající organizační struktuře národních výborů. Místní příslušnost byla stanovena v § 8 zák. č. 89/1950 Sb., který jako základní kritérium určoval místo spáchání přestupku.

⁵ Jiří HAUSMAN, Vývoj přestupkového práva, diplomová práce, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, 2019, s. 48-54

⁶ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 89/1950 Sb. ze dne 20. prosince 1950 o trestním řízení správním. In Sběrka zákonů Československé republiky [online]. 1950. Dostupné z WWW: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1950/89> [cit. 2025-03-08].

Nebylo-li možné místo spáchání zjistit, byla příslušnost dána podle bydliště, pracoviště nebo místa pobytu obviněného. V případech, kdy by bylo příslušných více národních výborů, zákon stanovil, že řízení provede ten orgán, který ve věci učinil první úkon.

Zákon dále v § 9 upravoval možnost společného řízení, a to jak v případě více přestupků spáchaných jednou osobou, tak v případě skutkově souvisejících jednání. Společné řízení mělo přispět k hospodárnosti a efektivitě správního trestání. Současně však zákon připouštěl vyloučení některého přestupku ze společného řízení, pokud to vyžadovaly důležité důvody, zejména přehlednost nebo účelnost řízení. Otázku kolize správního a soudního trestání řešil § 10 zákona, který zakotvoval zásadu, že přestupek nesmí být projednáván správním orgánem v případě, že existovalo důvodné podezření, že čin náleží do pravomoci soudu. V takovém případě byl národní výbor povinen řízení nezahájit, případně jej přerušit a vyzoomět prokurátora. Bylo-li o skutku pravomocně rozhodnuto soudem, byl správní orgán povinen své rozhodnutí zrušit, čímž se zamezovalo nepřijatelnému dvojímu postihu téhož jednání.

Procesní úprava správního trestání byla v zákoně doplněna přechodnými ustanoveními, obsaženými zejména v § 34 až 37. Podle § 34 se nová právní úprava vztahovala rovněž na řízení, která nebyla ke dni účinnosti zákona pravomocně skončena. Tato řízení měla být dokončena podle nového zákona, avšak s přihlédnutím k dřívějším právním předpisům, pokud to bylo pro obviněného příznivější. Tím zákon reflektoval obecnou zásadu retroaktivity in mitius, tedy použití mírnější právní úpravy. Následující ustanovení (§ 35 až 37) navazovala na tuto koncepci a upravovala další otázky související s přechodem na nový systém správního trestání, zejména ve vztahu k dosavadním rozhodnutím, pravomocím orgánů a pokračování zahájených řízení.

Zákon č. 89/1950 Sb. tak vytvořil komplexní procesní rámec správního trestání, který posiloval postavení národních výborů a podřizoval přestupkové řízení ideologickým a organizačním principům socialistického státu. Správní trestání bylo chápáno nejen jako nástroj represivní, ale především jako prostředek výchovy občanů k dodržování socialistického právního pořádku.

2.5 Správní trestání v Československé socialistické republice do roku 1990

Zákon č. 60/1961 Sb.⁷, o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, představoval zásadní změnu v koncepci správního trestání v Československu. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. července 1961 a současně znamenal odklon od dosavadního systému správního trestního práva založeného na zákonech č. 88/1950 Sb. a č. 89/1950 Sb. Správní trestání již nebylo pojímáno jako samostatná forma správního trestního práva, nýbrž bylo začleněno do širšího rámce působnosti národních výborů při ochraně veřejného a socialistického pořádku.

Zákon svěřil národním výborům úkoly v oblasti dozoru nad dodržováním pravidel socialistického soužití a veřejného pořádku, přičemž přestupky byly chápány jako méně závažná porušení těchto povinností. Úprava přestupků byla obsažena zejména v ustanoveních § 6 až § 32 zákona č. 60/1961 Sb., která vymezovala jednak okruh přestupkových jednání, jednak pravomoci národních výborů při jejich projednávání. Přestupky byly pojímány především jako jednání narušující kázeň, veřejný pořádek nebo řádný výkon společenských povinností, nikoli jako individuální porušení právních norem v klasickém trestněprávním smyslu.

Z hlediska sankcí zákon vycházel z výchovného pojetí trestání, typického pro socialistické právo. Smyslem postihu nebyla pouze represe, ale především prevence a převýchova pachatele. Národní výbory byly oprávněny ukládat zejména napomenutí, pokuty a další opatření, která měla vést k upevnění socialistického právního vědomí občanů. Významná byla rovněž role kolektivních a společenských organizací, které se měly podílet na působení proti přestupkům a na nápravě závadného chování.

Z procesního hlediska zákon posiloval správní uvážení národních výborů a zjednodušoval projednávání přestupků. Řízení bylo méně formalizované než v předchozí právní úpravě, přičemž důraz byl kladen na rychlost a účelnost postihu. Tímto zákonem se správní trestání definitivně přesunulo z oblasti kvazitrestního práva do sféry správní činnosti národních výborů, úzce spjaté s ideologickými cíli socialistického státu.

⁷ ČESKOSLOVENSKO (ČSSR). Zákon č. 60/1961 Sb. ze dne 26. června 1961 o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku. In Sbírnka zákonů České socialistické republiky. 1961, částka 26, [online]. Dostupné z WWW: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1961/60/1988-01-01> [cit. 2025-12-23].

Na zákon č. 60/1961 Sb. bezprostředně navazovala vyhláška ministra vnitra č. 61/1961 Sb.⁸, o blokovém řízení, která byla rovněž vyhlášena ve Sbírce zákonů v částce č. 26/1961 Sb. Tato vyhláška představovala praktický procesní nástroj určený k rychlému a efektivnímu postihování méně závažných přestupků, zejména v oblasti veřejného pořádku.

Blokové řízení umožňovalo příslušným orgánům, zejména orgánům národních výborů a orgánům veřejného pořádku, uložit pokutu přímo na místě zjištění přestupku, aniž by bylo nutné vést standardní správní řízení. Tento institut byl určen pro jasně zjištěné a jednoduché případy, v nichž nebyly pochybnosti o skutkovém stavu ani o osobě pachatele, přičemž souhlas obviněného s projednáním věci v blokovém řízení byl podmínkou jeho použití.

Vyhláška stanovila konkrétní podobu bloků na pokuty a upravovala způsob jejich evidence, vydávání a vyúčtování. Pokuty ukládané v blokovém řízení byly zpravidla nízké, což odpovídalo charakteru přestupků, pro něž bylo toto řízení určeno. Blokové řízení tak plnilo především funkci rychlé reakce státní moci na drobná porušení socialistického pořádku a mělo výrazný preventivní a disciplinární účinek.

Z hlediska systematiky správního trestání představovala vyhláška č. 61/1961 Sb. významný krok k další racionalizaci a zjednodušení postihu přestupků. Umožnila odlehčit národním výborům od projednávání bagatelních věcí a současně posílila operativnost správního trestání. Blokové řízení se následně stalo trvalou součástí československého a později i českého přestupkového práva, přičemž jeho základní principy přetrvaly až do současnosti.

2.6 Správní trestání na území České republiky od roku 1990

V bezprostřední návaznosti na politické a společenské změny po listopadu 1989 byl přijat zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „zákon o přestupcích“), jehož cílem bylo nahradit dosavadní právní úpravu správního trestání vycházející z ideologických východisek socialistického státu. Předchozí právní úprava pojímala přestupky především jako porušení „socialistického pořádku“, zatímco nová právní úprava reflektovala přechod k demokratickému právnímu státu a potřebu vytvořit systém správního trestání odpovídající principům legality, ochrany základních práv a právní jistoty.

⁸ ČESKOSLOVENSKO (ČSSR). Vyhláška ministra vnitra č. 61/1961 Sb. o blokovém řízení. In Sbírka zákonů České socialistické republiky. 1961, částka 26, [online]. Dostupné z: WWW <https://www.e-sbirka.cz/sb/1961/61> [cit. 2025-12-23]

Zákon o přestupcích z roku 1990 navázal na probíhající ústavní transformaci veřejné moci a byl koncipován jako obecný právní předpis upravující odpovědnost za přestupky, druhy správních sankcí a základní procesní pravidla jejich projednávání. Přestupky byly nově chápány jako správní delikty fyzických osob, jimiž docházelo k porušení právních povinností stanovených právním řádem, nikoli jako nástroje ochrany ideologicky vymezeného veřejného pořádku. Zákon tak představoval jeden z klíčových kroků při budování moderního systému správního trestání v podmínkách demokratického právního státu.

Z hlediska obsahu zákon o přestupcích vymezoval odpovědnost za přestupky, upravoval pojem zavinění a stanovoval druhy správních sankcí, zejména peněžité pokuty, včetně vymezení jejich maximálních hranic. Součástí právní úpravy byly rovněž instituty umožňující zjednodušené formy řízení, konkrétně blokové řízení podle § 84 a příkazní řízení podle § 87, které představovaly praktické nástroje pro rychlé a efektivní projednání méně závažných přestupků. Horzinková s Kučerovou⁹ míní, že navzdory protichůdné dřívější judikatuře je třeba respektovat rozhodnutí nejvyššího správního soudu ze dne 12.3.2013, že lze obnovit řízení na žádost účastníka jen v případě, že neudělil souhlas s uložením pokuty v blokovém řízení. Jelikož jednou z podmínek k uložení pokuty v blokovém řízení je souhlas obviněného, dochází autorky k jednoznačnému závěru, že proti pokutě uložené v blokovém řízení není možné využít žádný řádný opravný prostředek.

Zákon o přestupcích byl v průběhu své účinnosti opakovaně novelizován s cílem reagovat na společenské a právní změny v České republice. Novelizace provedené zejména v devadesátých letech a v prvních desetiletích 21. století se dotýkaly jak úpravy sankcí, tak procesních postupů v přestupkovém řízení.

Zavedení zákona o přestupcích lze vnímat jako součást širšího procesu transformace veřejného práva po roce 1989, který směřoval k vytvoření nezávislého, transparentního a právně předvídatelného systému správního trestání, založeného na jasné normativní bázi, procesních zárukách účastníků řízení a respektování základních práv jednotlivce.

2.7 Správní trestání v současnosti

Dne 12. července 2016 byl přijat zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů. (dále jen „PZ“), který nabyl účinnosti dne 8.

⁹ HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou. 3., aktualizované vydání. Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7502-101-4 s. 499-501

července 2017 a plně nahradil dosavadní zákon o přestupcích, jenž již nevyhovoval požadavkům doby ani závazkům vyplývajícím z mezinárodních smluv. V důvodové zprávě¹⁰ k PZ jsou vymezeny hlavní cíle zákonodárce sledované přijetím nové právní úpravy.

2.7.1 Potřeba rekodifikace přestupkového práva

Základním důvodem přijetí zákona PZ byla dlouhodobě nevyhovující a roztržitá právní úprava správního trestání. Dosavadní zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, se vztahoval výlučně na nepodnikající fyzické osoby, zatímco odpovědnost právnických osob a podnikajících fyzických osob byla upravena v desítkách zvláštních zákonů bez jednotné koncepce. Tato situace vedla k nepřehlednosti právního řádu, k nejednotné aplikační praxi a k rozdílnému procesnímu postavení pachatelů správních deliktů.

2.7.2 Neexistence obecné úpravy jiných správních deliktů

Důvodová zpráva zdůrazňuje, že dosavadní právní stav postrádal obecnou právní úpravu tzv. jiných správních deliktů. Každý zvláštní zákon upravoval odpovědnost, sankce i procesní postupy odlišným způsobem, což vedlo k nerovnému postavení jednotlivých adresátů veřejné správy. Absence jednotných zásad odpovědnosti, ukládání sankcí a procesních pravidel byla označena za systémový nedostatek dosavadní právní úpravy.

2.7.3 Sjednocení pojmu přestupek

Jedním z hlavních cílů nové právní úpravy bylo sjednocení správních deliktů pod jednotný pojem „přestupek“. Zákon PZ nově pod pojem přestupku zahrnuje nejen delikty fyzických osob, ale rovněž protiprávní jednání právnických osob a podnikajících fyzických osob. Tím dochází ke koncepční změně celého systému správního trestání a k odstranění dualismu mezi přestupky a jinými správními delikty.

2.7.4 Reakce na judikaturu správních soudů a Ústavního soudu

Dalším důvodem přijetí zákona PZ byla potřeba reflektovat vývoj judikatury správních soudů a Ústavního soudu, která kladla zvýšené nároky na ochranu procesních práv obviněných z přestupků. Nová právní úprava reaguje zejména na požadavky týkající se zákonnosti ukládaných sankcí, přezkoumatelnosti rozhodnutí a proporcionality trestů.

¹⁰ ČESKÁ REPUBLIKA. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In Sněmovní tisk č. 098/2016 [online]. 2016. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/media2/file/1708/File18125.pdf> [cit. 2025-12-23] s. 69 - 79

3 Příkaz na místě

Mates¹¹ uvádí, že příkaz na místě představuje zvláštní formu zkráceného řízení o přestupku, v jehož rámci správní orgán rozhoduje bez provedení standardního správního řízení. Jedná se tedy o specifický druh rozhodnutí ve věci, který se vyznačuje značnou jednoduchostí a vysokou mírou neformálnosti, avšak při splnění zákonných podmínek podléhá obecné právní úpravě obsažené v zákoně o odpovědnosti za přestupky a subsidiárně rovněž ve správním řádu. Příkaz na místě tak nahrazuje dřívější blokované řízení a slouží jako nástroj rychlého a efektivního vyřízení méně závažných přestupků.

Kučerová k příkazu na místě uvádí že „Zavedením příkazu na místě jako zkrácené formy řízení o přestupcích došlo s účinností od 1. 7. 2017 k nahrazení institutu blokovaného řízení. Pro příkaz na místě platí podpůrně § 150 odst. 5 správního řádu, pokud komentovaný zákon nestanoví něco jiného. Tento neformálnější, v oblasti méně závažných skutků v praxi hojně využívaný, administrativně nejjednodušší, a tudíž nejhospodárnější způsob vyřizování přestupků se jeví svým bezprostředním výchovným účinkem na účastníky řízení jako nejúčinnější, a to i přes skutečnost, že u většiny přestupků je na místě možné uložit pokutu v nižší částce, než je tomu v nezkráceném řízení správním. Při vyřízení přestupku podle tohoto ustanovení navíc odpadá náhrada nákladů přestupkového řízení.“¹²

Uložení příkazu na místě není povinností správního orgánu, nýbrž jeho oprávněním. Tento postup lze použít i v případě již zahájeného standardního řízení o přestupku, jsou-li splněny zákonné podmínky. Příkaz na místě je vydáván z moci úřední, jeho použití je však fakticky podmíněno aktivním souhlasem obviněného z přestupku.

3.1 Podmínky uložení příkazu na místě

Použití příkazu na místě je možné pouze za splnění čtyř kumulativních podmínek. Mates¹³ k podmínkám uvádí, že první podmínkou je souhlas obviněného, případně osoby jednající za obviněného, jedná-li se o právnickou osobu nebo podnikající fyzickou osobu, se zjištěným skutkovým stavem věci. Obviněný musí akceptovat, že přestupek byl spáchán a že

¹¹ MATES, P. Základy správního práva trestního. 7., přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7, s. 176 - 178

¹² KUČEROVÁ, H., HORZINKOVÁ, E. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou. 2., aktualizované vydání. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-383-4, s.622

¹³ MATES, P. Základy správního práva trestního. 7., přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7, s. 176 - 178

byl spáchán právě jím. Tímto souhlasem se obviněný vzdává práva na projednání věci ve standardním správním řízení, a to včetně provádění dokazování.

Druhou podmínkou je souhlas obviněného s právní kvalifikací skutku. Obviněný tedy musí souhlasit s tím, že jeho jednání naplňuje znaky konkrétní skutkové podstaty přestupku, což může mít významné důsledky, například ve vztahu k zápisu do evidence přestupků nebo k bodovému hodnocení podle zvláštních právních předpisů.

Třetí podmínkou je souhlas s uložením správního trestu, a to včetně jeho druhu a výše. Obviněný musí výslovně přijmout uloženou pokutu.

Čtvrtou podmínkou je souhlas s vydáním příkazového bloku, pokud je ukládána pokuta nebo peněžitá záruka za splnění povinnosti.

Nesplnění kterékoliv z uvedených podmínek vylučuje použití příkazu na místě a správní orgán je povinen vést standardní řízení o přestupku.

3.2 Subjekty ukládající příkaz na místě

Subjektem oprávněným ukládat příkaz na místě je vždy správní orgán. Zákon PZ, obecně vymezuje subjekty oprávněné ukládat příkaz na místě následovně:

Policie České republiky je oprávněna uložit příkaz na místě za přestupek proti pořádku ve státní správě spáchaný porušením povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje, za přestupek proti pořádku v územní samosprávě, za přestupek proti veřejnému pořádku, za přestupek proti občanskému soužití a za přestupek proti majetku.

Orgán Vojenské policie je oprávněn uložit příkaz na místě za přestupek proti pořádku ve státní správě nebo za přestupek na úseku všeobecné vnitřní správy, pokud k němu došlo na úseku státní správy v působnosti Vojenské policie, dále za přestupek proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a za přestupek proti majetku, jde-li o přestupek osoby podle § 3 písm. b) nebo c) zákona o Vojenské policii.

Orgán státní báňské správy je oprávněn uložit příkaz na místě za přestupek proti pořádku ve státní správě, pokud jím byly porušeny povinnosti vyplývající z ustanovení horních předpisů v působnosti orgánů státní báňské správy.

Orgán inspekce práce je oprávněn uložit příkaz na místě za přešupek proti pořádku ve státní správě, pokud jím byly porušeny právní předpisy o bezpečnosti práce, a to v případě, že se tohoto přešupku dopustil zaměstnanec na svém pracovišti nebo podnikatel ve svých prostorách.

Strážník obecní policie je oprávněn uložit příkaz na místě za přešupek, jehož projednání je v působnosti obce, dále za přešupek proti občanskému soužití, pokud nebyl spáchán porušením zákona o silničním provozu, a za přešupek proti pořádku ve státní správě spáchaný neoprávněným stáním vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání pouze za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením, jakož i za vybrané přešupky na úseku zákona o silničním provozu.

Vedle těchto subjektů obecně vymezených v zákoně PZ, jsou k ukládání příkazu na místě oprávněny rovněž další subjekty stanovené ve zvláštních právních předpisech. Například v zákoně č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů, je jako subjekt oprávněný uložit příkaz na místě určena lesní stráž.

3.3 Ukládání příkazu na místě

V této podkapitole bude popsán obecný postup ukládání příkazu na místě, kde autor mimo de lege lata účinné právní úpravy čerpá ze své praxe. Bude zde popsáno uložení příkazu na místě předchází, co je potřeba před uložení zjistiť a stručně popsáný postup vypsání příkazového bloku, který bude podrobněji rozebrán v následujících kapitolách.

3.3.1 Zjištění přešupku

Nejčastěji ke zjištění přešupku dojde vlastním pozorováním správního orgánu, nebo oznámením správnímu orgánu. Například dojde ke spáchání přešupku před policistou, nebo v případě přešupku proti majetku, kdy například zaměstnanec obchodu zavolá na linku tísňového volání, že má v obchodě osobu, kterou přistihl při krádeži zboží. Na místě úřední osoba provede prvotní šetření, při kterém zjistiť, zda se jedná opravdu o přešupek. Tedy jestli se jedná o čin, který je v zákoně výslovně uveden jako přešupek. Tedy jestli podezřelý svým jednáním naplnil skutkovou podstatu uvedenou v zákoně.

Podezřelý svým činem může naplnit skutkovou podstatu přestupku a zároveň i skutkovou podstatu trestného činu. V případě krádeže majetku v hodnotě větší než 10 000,- Kč čin naplňuje skutkovou podstatu přečinu krádeže a to tím, že podezřelý způsobí škodu nikoli nepatrnou dle ust. §205 odst. 1 a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. (dále jen TZ). V případě nižší škody hrozí souběh přestupku a trestného činu v případě kdy podezřelý již byl v posledních třech letech za krádež odsouzen a je podezřelý z přečinu dle ust. § 205 odst. 1 písm. f) TZ. a zároveň se může jednat o přestupek proti majetku dle ust. § 8 odst. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů., jelikož ve skutkové podstatě přestupku není nikterak specifikována škoda způsobena jednáním podezřelého. Aby nedocházelo k těmto rozporům při kvalifikaci činu, je v definici přestupku mimo protiprávnosti a společenské škodlivosti také podmínka, že se nejedná o trestný čin.

Pokud úřední osoba ze zjištěných skutečností dojde k závěru, že se jedná o trestný čin, postupuje se dále již podle trestního řádu a celou věc, v případě že sama nemůže vystupovat jako orgán činný v trestním řízení, předá k dalšímu šetření orgánům činným v trestním řízení.

V případě, že se jedná o přestupek, řeší úřední osoba tuto věc jako přestupek. Pokud jsou splněny podmínky umožňující uložení příkazu na místě, tedy je splněna podmínka věcné příslušnosti k řešení přestupku, za tento čin nehrozí zákaz činnosti, není překážkou osobní působnost podezřelého, ať už kvůli věku, omezené svéprávnosti, nebo není potřeba souhlasu osoby poškozeného, lze toto jednání řešit příkazem na místě.

3.3.2 Seznámení přestupce se zjištěným stavem věci a právní kvalifikace

Po zjištění přestupku je obviněný seznámen úřední osobou s přestupkem, ze kterého je obviněn. U přestupků postačuje nedbalostní forma zavinění, tedy je potřeba obviněného řádně poučít, jakým jednáním se dopustil přestupku. Toto je třeba, aby se naplnila podmínka souhlasu obviněného s právní kvalifikací jeho jednání. Teprve pokud si je obviněný vědom, jak a čím porušil své povinnosti, může obviněný souhlasit s právní kvalifikací přestupku.

3.3.3 Uložení trestu příkazem na místě

Poté co obviněný souhlasí s právní kvalifikací přestupku, je mu sdělena výše pokuty udělené příkazem na místě.

Pokud obviněný souhlasí s výší udělené pokuty, je mu předložen správním orgánem vypsáný příkazový blok, který má vyplněny všechny náležitosti ke kontrole a k podpisu. Podepsáním příkazového bloku obviněným se stává rozhodnutí pravomocné. Pokud má obviněný dostatečné finanční prostředky na uhrazení pokuty uložené příkazem na místě, úřední osoba vypíše příkazový blok na místě zaplacený, který přestupce podepíše na všech dílech. Obviněný po předání hotovosti převezme díl B příkazového bloku, který je opatřený holografickým ochranným pruhem jako potvrzení o zaplacení a díl A si ponechává správní orgán.

V případě, že obviněný nemá na místě dostatečné finanční prostředky k uhrazení udělené pokuty, která mu byla příkazem na místě uložena, úřední osoba mu vypíše příkazový blok na místě nezaplacený. Obviněnému se ponechá díl B opatřený holografickým ochranným pruhem, díl A si ponechává správní orgán a díl C předává subjektu pověřenému vymáháním pokuty, tedy celnímu úřadu, dle trvalého bydliště přestupce.

3.3.4 Konec řízení

Podpisem všech dílů příkazového bloku se stává příkaz na místě pravomocný a má stejné právní následky jako rozhodnutí vydané v řádném správním řízení. Podepsáním a nabytím právní moci je zároveň řízení o přestupku ukončeno.

3.4 Výše možné sankce

Jsou-li splněny veškeré zákonné podmínky pro uložení příkazu na místě, je správní orgán povinen současně respektovat zákonný rámec ukládané pokuty. Obecná úprava maximální výše pokuty uložené příkazem na místě je obsažena v § 91 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů., podle něhož lze tímto způsobem uložit pokutu nejvýše do částky 10 000 Kč. Uvedené ustanovení představuje obecné pravidlo, které může být v konkrétních případech prolomeno zvláštní právní úpravou (*lex specialis*), stanoví-li odlišnou maximální výši sankce.

Typickým příkladem takové zvláštní úpravy je § 125c zákona č. 361/2000 Sb.,¹⁴ o provozu na pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů, který u vybraných přestupků v oblasti silničního provozu upravuje specifickou výši pokut ukládaných příkazem

¹⁴ ČESKO. § 125c odst. 7 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) - znění od 1. 1. 2026. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 16. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361#p125c-7>

na místě. Současně je nezbytné zohlednit zvláštní právní úpravu vztahující se k osobám mladistvým, podle níž lze mladistvému obviněnému uložit příkazem na místě pokutu nejvýše do částky 2 500 Kč. Toto omezení se však neuplatní v případě, že je mladistvý podnikající fyzickou osobou.

Do 1. 1. 2019, kdy nabyl účinnosti zákon č. 285/2018 Sb., kterým byla uvedená část právní úpravy novelizována, bylo možné uložit příkazem na místě rovněž napomenutí. V případě napomenutí, jak uvádí Bohadlo¹⁵ docházelo tak k situaci, kdy bylo při doslovném, gramatickém výkladu zákona možné uložit napomenutí pouze zletilému pachateli, zatímco u mladistvého bylo nutné přistoupit k uložení peněžité sankce, ačkoliv by v případě osoby zletilé postačoval mírnější postih v podobě napomenutí. Tento výklad vedl k nelogickému a z hlediska zásady individualizace trestu obtížně obhajitelnému závěru.

Bohadlo však poukazuje na možnost využití argumentu a maiori ad minus (od většího k menšímu), z něhož lze dovodit, že pokud právní úprava připouští uložení mírnějšího postihu zletilému pachateli, tím spíše musí být možné uložit takový postih i pachateli mladistvému. Jestliže tedy bylo možné uložit zletilému pachateli příkazem na místě napomenutí, bylo podle uvedeného výkladového pravidla možné uložit napomenutí rovněž mladistvému.

Uvedený interpretační rozpor byl následně odstraněn výše zmíněnou novelizací, která možnost uložení napomenutí příkazem na místě zcela zrušila a do právní úpravy opětovně vrátila institut tzv. domluvy.

3.5 Náležitosti příkazového bloku

Náležitosti, které musí obsahovat příkazový blok jsou vymezené v ust. § 92 odst. 2 PZ:

“V příkazovém bloku se uvede:

- a) jméno, popřípadě jména, a příjmení obviněného nebo osoby jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, a název právnické osoby,*
- b) datum narození obviněného nebo identifikační číslo osoby, pokud je obviněným právnická nebo podnikající fyzická osoba, bylo-li jim přiděleno,*
- c) adresa místa trvalého pobytu obviněného nebo osoby jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, popřípadě adresa místa hlášeného pobytu*

¹⁵ BOHADLO, D., et al. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: komentář. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. xxi, 674 s. ISBN 978-80-7598-052-6. s. 528

cizince, má-li hlášený pobyt na území České republiky, nebo adresa sídla obviněného, je-li právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, nebo adresa místa, kde se nachází jeho nemovitý majetek, nebo adresa místa, kde vykonává svoji činnost v případě, že na území České republiky nemá sídlo nebo je nelze zjistit a má na území České republiky nemovitý majetek nebo zde vykonává svoji činnost,

d) v případě příkazového bloku v listinné podobě vlastnoruční podpis a v případě příkazového bloku v elektronické podobě digitalizovaný podpis obviněného nebo osoby jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou,

e) popis skutku s označením místa, času a způsobu jeho spáchání nebo v případě záruky za splnění povinnosti popis skutkových zjištění,

f) právní kvalifikace skutku včetně formy zavinění a ustanovení právního předpisu, na jehož základě je povinnost ukládána,

g) výše uložené pokuty nebo záruky za splnění povinnosti,

h) označení správního orgánu,

i) jméno, příjmení a funkce oprávněné úřední osoby, nebo služební číslo anebo identifikační číslo oprávněné úřední osoby,

j) v případě příkazového bloku v listinné podobě vlastnoruční podpis oprávněné úřední osoby a v případě příkazového bloku v elektronické podobě kvalifikovaný elektronický podpis oprávněné úřední osoby nebo kvalifikovaná elektronická pečeť správního orgánu,

k) datum a místo vydání příkazového bloku a

l) poučení, že podpisem obviněného nebo osoby jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, se příkazový blok stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.”¹⁶

V dřívější aplikační praxi byly vedeny spory o tom, zda je náležitost podle písmene i) splněna již pouhým uvedením služebního čísla policisty, který příkaz na místě ukládá, anebo zda je nezbytné uvést i další identifikační údaje oprávněné úřední osoby. K uvedenému sporu a k současné právní úpravě Jemelka s Vetešníkem uvádějí: „*Jak jsme uváděli již v předchozím vydání tohoto komentáře, domnívali jsme se, že identifikační číslo mohlo nahrazovat nejen služební číslo, ale rovněž jméno, příjmení a funkci oprávněné úřední osoby. Aby o tomto názoru nebylo pochyb, došlo s účinností od 1. 2. 2022 zákonem č. 417/2021 Sb. ke zpřesnění údajů*

¹⁶ Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: (3. doplněná verze, aktualizovaná ke dni 1. února 2022). [Praha]: Ministerstvo vnitra České republiky, [2022]. 118 stran. ISBN 978-80-7616-144-3. s. 89

podle písmene i). Jak uvádí důvodová zpráva k tomuto zákonu, neuvádění jména, příjmení a funkce oprávněné úřední osoby představuje zejména v případě Policie ČR dlouhodobou praxi, která vychází z § 12 PolČR, podle kterého je policista povinen při provádění úkonu prokázat svou příslušnost k policii služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo odznakem policie, na kterých musí být zřetelně viditelné identifikační číslo. Tato důvodová zpráva k tomu dále dodává: „S ohledem na to, že služební nebo identifikační číslo jsou jednoznačnými identifikátory oprávněné úřední osoby, navrhuje se upravit formulaci předmětného ustanovení tak, aby umožňovala v příkazovém bloku uvádět jméno, příjmení a funkci oprávněné úřední osoby, nebo alternativně služební nebo identifikační číslo této osoby. Takový postup bude v praxi využíván zejména při vyplňování příkazových bloků, v terénu.“¹⁷

¹⁷JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: zákon o některých přestupcích – komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2025. xxv, 1173 s. ISBN 978-80-7400-992-1

4 Příkaz na místě v provedení Spolkové republiky Německo

4.1 Postavení institutu v systému správního trestání

Německé přestupkové právo umožňuje v případech méně závažných správních deliktů projednat věc bez zahájení formálního sankčního řízení. K tomuto účelu slouží institut varování (Verwarnung), který představuje zjednodušený způsob reakce veřejné moci na protiprávní jednání.

Göhler¹⁸ uvádí, že přestože je varování spojeno s možností uhrazení peněžité částky, nejedná se o pokutu v pravém slova smyslu. Tento institut stojí mimo klasický sankční systém a jeho účelem není primárně represivní postih pachatele, nýbrž rychlá a preventivní reakce na bagatelní porušení právních povinností. Z hlediska svého účelu lze institut varování považovat za funkční obdobu českého příkazu na místě, ačkoli jeho právní konstrukce se od české právní úpravy odlišuje.

4.2 Podmínky udělení varování

Varování může být použito pouze při splnění zákonem stanovených podmínek.

4.2.1 Povaha správního deliktu

Základní podmínkou použití tohoto institutu je, aby se jednalo o méně závažný správní delikt, přičemž posouzení jeho závažnosti se provádí individuálně s ohledem na:

- povahu porušené povinnosti
- způsob spáchání deliktu
- jeho následky
- míru zavinění pachatele

Použití institutu varování je vyloučeno u těch správních deliktů, u nichž by s ohledem na jejich závažnost nebylo možné upustit od vedení formálního sankčního řízení. Jedná se zejména o případy, v nichž je nezbytné provést rozsáhlejší dokazování, nebo o situace, kdy právní předpis nepřipouští pouhé uplatnění varování a vyžaduje uložení sankce výrazně sankční povahy, například trestu zákazu činnosti.

¹⁸GÖHLER, E. Gesetz über Ordnungswidrigkeiten (OWiG). 19., neu bearbeitete Auflage. München: C. H. Beck, 2024. ISBN 978-3-406-79850-4, s. 530–531

4.2.2 Spolehlivé zjištění skutku

Další podmínkou použití institutu varování je, aby skutkový stav věci byl dostatečně jasný a nepochybný. Tento postup je přípustný pouze v případech, kdy není nezbytné provádět rozsáhlejší dokazování.

V situacích, kdy existují pochybnosti o skutkovém průběhu jednání, není jednoznačně zjištěna totožnost pachatele nebo je nutné provést další procesní úkony, nelze institut varování uplatnit a věc musí být projednána ve standardním sankčním řízení.

4.2.3 Možnost okamžitého vyřízení

Institut varování je koncipován jako prostředek bezprostředního vyřízení věci, zpravidla přímo na místě zjištění správního deliktu, což předpokládá, že:

- osoba je přítomna
- je možné ji poučit o jejích právech
- má možnost se rozhodnout, zda s varováním souhlasí

4.3 Orgány oprávněné k udělení varování

Institut varování může uplatnit jak příslušný správní orgán, tak i policie, pokud jí zákon tuto pravomoc výslovně svěřuje. Policie v tomto případě vystupuje výhradně jako orgán oprávněný k bezprostřednímu vyřízení bagatelních případů, aniž by jí náležela plnohodnotná sankční pravomoc. V případě, že dotčená osoba s uložením varování nesouhlasí, je policie povinna postoupit věc příslušnému správnímu orgánu.

Správní orgán je naproti tomu oprávněn využít institut varování i po provedení základního šetření, a to jako vědomou alternativu k zahájení nebo pokračování sankčního řízení.

4.4 Souhlas pachatele

Základním znakem institutu varování je skutečnost, že jeho účinnost je podmíněna souhlasem dotčené osoby. Tento souhlas se zpravidla projevuje úhradou stanovené peněžité částky. Bez projevu souhlasu nemá varování právní účinky a nelze je vynucovat. V takovém případě musí být správní delikt projednán standardním postupem v rámci správního trestání.

Tento prvek činí institut varování konsenzuálním nástrojem, který se svou povahou zásadně odlišuje od autoritativního ukládání správních sankcí.

4.5 Právní účinky varování

Göhler¹⁹ dále zmiňuje, že uplatnění institutu varování má za následek definitivní ukončení projednání správního deliktu. Tentýž skutek již nemůže být následně znovu projednán v rámci sankčního řízení. Varování tak zakládá procesní překážku dalšího postihu, přestože samo o sobě nemá povahu sankčního rozhodnutí.

¹⁹ GÖHLER, E. Gesetz über Ordnungswidrigkeiten (OWiG). 19., neu bearbeitete Auflage. München: C. H. Beck, 2024. ISBN 978-3-406-79850-4, s. 532–545

5 Komparace právní úpravy ČR a Německa

Tabulka 1 – Komparace de lege lata účinné úpravy příkazu na místě a varování v německém právu

Kritérium	Česká republika – příkaz na místě	Německo – varování (Verwarnung)
Právní úprava	§ 91 zákon č. 250/2016 Sb.,	§ 56 zákona o správních deliktech (OWiG)
Systematické zařazení	součást sankčního řízení	institut stojící mimo sankční řízení
Právní povaha	správní rozhodnutí o přestupku	preventivní procesní opatření
Charakter reakce státu	represivní	preventivní
Účel institutu	rychlé uložení sankce	rychlé vyřízení bagatelního deliktu bez sankce
Forma	rozhodnutí vydané na místě	napomenutí s možností zaplacení částky
Uložení sankce	pokuta (0 – 10 000 Kč)	možnost uložit výchovnou částku 0 nebo 5-55€
Souhlas pachatele	procesní podmínka použití	konstitutivní podmínka účinnosti
Možnost odmítnutí	ano – věc se projedná ve standardním řízení	ano – varování právně nevznikne
Vynutitelnost	ano (pokuta je vykonatelná)	ne (bez souhlasu nelze vynutit)
Význam podpisu / zaplacení	vznik právní moci rozhodnutí	projev souhlasu s varováním
Procesní formalizace	vyšší	nízká
Dokumentace	evidované rozhodnutí	základní evidenční záznam
Orgány oprávněné k uložení	policie, celní správa a další subjekty vystupující v řízení jako správní orgán	policie (omezeně), správní orgán
Postavení policie	ukládá sankci	pouze zprostředkovává vyřízení
Zahájení řízení	řízení se vede	sankční řízení se vůbec nezahajuje
Možnost opravného prostředku	ne (souhlasem se vzdává)	ne (nejde o rozhodnutí)

Soudní přezkum	vyloučen	nepřipadá v úvahu
Překážka věci rozhodnuté	Ano (řízení skončeno)	ano (procesní účinek)
Evidenční dopady	může mít význam pro recidivu	zpravidla bez evidenčního dopadu
Filozofie úpravy	represivní model	konsenzuálně-preventivní model
Celková koncepce	stát trestá rychle	stát trestání nahrazuje

Zatímco český příkaz na místě představuje zjednodušenou formu uložení správní sankce, německý institut varování je koncipován jako alternativa ke správnímu trestání. Český model vychází převážně z represivního pojetí odpovědnosti za přestupek, naproti tomu německá právní úprava klade důraz na preventivní a konsenzuální přístup k projednávání bagatelních protiprávních jednání.

6 Opravné prostředky příkazu na místě

Jak již bylo uvedeno výše, proti příkazu na místě nejsou přípustné řádné opravné prostředky, neboť jeho vydání je založeno na souhlasu obviněného s projednáním věci tímto zjednodušeným způsobem i s uloženým správním trestem. Souhlas obviněného tak představuje základní předpoklad legitimacy tohoto institutu a současně odůvodňuje absenci standardního přezkumného mechanismu.

Nelze však vyloučit situace, kdy dojde k pochybení, a to jak při samotném vyplnění příkazového bloku, tak v případech, kdy je příkaz na místě vydán v rozporu s platnou právní úpravou. V těchto případech přichází v úvahu využití mimořádných opravných prostředků, jejichž prostřednictvím lze zjednat nápravu případných nezákonností.

6.1 Oprava zřejmých nesprávností

Příkladem takového pochybení může být situace, kdy oprávněná úřední osoba při vyplňování příkazového bloku nesprávně uvede křestní jméno obviněného, například ve tvaru „Jozef“, ačkoliv správně mělo být uvedeno „Josef“. Jsou-li však v příkazovém bloku správně zaznamenány ostatní identifikační údaje, zejména příjmení, datum narození a číslo dokladu totožnosti, je možné osobu obviněného i přes existenci této písařské chyby jednoznačně individualizovat.

Taková nesprávnost přitom může vyjít najevo až po podpisu příkazového bloku obviněným a po nabytí právní moci příkazu na místě, což následně vyvolává otázku dalšího procesního postupu a možnosti nápravy vzniklé vady.

Kopecký²⁰ uvádí, že v uvedeném případě umožňuje správní řád podle § 70 SŘ, provést opravu zřejmých nesprávností v písemném vyhotovení rozhodnutí, tedy i v příkazu na místě. Musí se přitom jednat o nesprávnosti, které jsou na první pohled patrné a nevyvolávají pochybnosti o skutečné vůli správního orgánu.

Mezi takové zřejmé nesprávnosti náleží zejména písařské chyby, překlipy či nesprávně uvedené údaje o jménu, adrese, datu narození nebo čísle identifikačního dokladu, je-li z ostatních identifikačních údajů jednoznačně zřejmé, jaký údaj je správný. Naopak za zřejmou nesprávnost nelze považovat chybu v právní kvalifikaci skutku ani nesprávně stanovenou výši

²⁰ KOPECKÝ, M., et al. Správní řád: komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. ISBN 978-80-7676-422-4 s. 394-395

uložené pokuty, neboť v těchto případech by se již nejednalo o pouhou formální vadu písemného vyhotovení, ale o zásah do samotného obsahu rozhodnutí, který nelze postupem podle § 70 SŘ napravit. Jemelka to upřesňuje „*Jak k tomu dále uvádí Nejvyšší správní soud, za zjevnou nesprávnost může být považována pouze chyba, k níž došlo zjevným a okamžitým selháním v duševní a mechanické činnosti osoby, za jejíž účasti bylo rozhodnutí vyhlášeno či vyhotoveno, a která je každému zřejmá. Zřejmost takové nesprávnosti vyplývá především z porovnání výroku rozhodnutí s jeho odůvodněním, případně i z jiných souvislostí (srov. NSS 4 Ads 125/2008 nebo NSS 9 A 199/2018).*“²¹

6.2 Přezkumné řízení

Podepsáním příkazového bloku obviněným dochází k ukončení řízení a příkaz na místě tímto okamžikem nabývá právní moci. V situacích, kdy se nejedná o zřejmou nesprávnost ve smyslu § 70 SŘ, je proto nezbytné postupovat podle § 94 až 99 SŘ, které upravují institut přezkumného řízení.

Rozhodnutí lze podrobit přezkumu buď na základě podnětu účastníka řízení, nebo z iniciativy správního orgánu, tedy z moci úřední. Neshledá-li příslušný správní orgán důvody pro zahájení přezkumného řízení, je povinen o této skutečnosti vyrozumět účastníka do 30 dnů ode dne doručení podnětu. Dospěje-li však k závěru, že jsou splněny zákonné podmínky pro zahájení přezkumu, zahájí přezkumné řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu.

Hrabák²² dále uvádí, že přezkumné řízení je zahajováno výhradně z moci úřední a jeho zahájení není nárokové. Podnět podaný účastníkem řízení proto nepředstavuje návrh na zahájení řízení v procesním smyslu, nýbrž toliko impuls k tomu, aby příslušný správní orgán posoudil, zda jsou splněny zákonné předpoklady pro zahájení přezkumného řízení. Podmínkou jeho zahájení je existence důvodných pochybností o tom, zda bylo pravomocné rozhodnutí vydáno v souladu s platnou právní úpravou, přičemž posouzení existence těchto pochybností náleží výlučně správnímu orgánu.

²¹ JEMELKA, L., Klára PONDELIČKOVÁ a David BOHADLO. Správní řád: komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. xxxvi, ISBN 978-80-7400-932-7 s.541

²² HRABÁK, J. Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-134-9. s. 286-290

Podle § 95 odst. 1 SŘ vede přezkumné řízení správní orgán bezprostředně nadřízený orgánu, který napadené rozhodnutí vydal. Za splnění podmínek stanovených v § 95 odst. 2 SŘ však může přezkumné řízení vést rovněž správní orgán, jenž rozhodnutí vydal, a to v rámci tzv. autoremedury. Šromová²³ uvádí, že autoremedura představuje zvláštní způsob nápravy rozhodnutí vydaného orgánem veřejné moci, a to jak soudem, tak správním orgánem v řízení v prvním stupni. Podstatou tohoto institutu je umožnit, aby orgán, který rozhodnutí vydal, mohl sám přezkoumat jeho zákonnost a případně zjednat nápravu.

Autoremedura se zpravidla uplatňuje v situacích, kdy byl proti rozhodnutí podán opravný prostředek. Za standardního procesního postupu je věc po jeho podání předložena nadřízenému orgánu k rozhodnutí. V případě autoremedury však může o podaném opravném prostředku rozhodnout přímo orgán, který napadené rozhodnutí vydal, aniž by byla věc postoupena orgánu nadřízenému. Tento postup přispívá k procesní ekonomii a umožňuje rychlejší odstranění případných vad rozhodnutí. Správní orgán může následně v rámci přezkumného řízení příkaz na místě:

6.2.1 Zrušit a vrátit věc k dalšímu projednání

Zruší-li přezkumný orgán přezkoumávané rozhodnutí, jsou správní orgány v dalším řízení vázány jeho právním názorem. Tato vázanost se neuplatní pouze vůči správnímu orgánu prvního stupně, ale dopadá rovněž na orgán odvolací, a to i v případech, kdy se věc procesně nevrací přímo k jeho rozhodování. Opačný postup by postrádal racionální opodstatnění, neboť by umožňoval opětovné rozhodování v rozporu s právním názorem přezkumného orgánu a mohl by vést k opakovanému zahajování přezkumných řízení.

Malast²⁴ upřesňuje, že rozsah právní vázanosti však není stanoven obecně, nýbrž se odvíjí především od důvodů, pro které bylo původní rozhodnutí zrušeno. V novém projednání věci proto není nezbytné automaticky opakovat veškeré procesní úkony provedené v původním řízení. Správní orgán může vycházet z již shromážděných podkladů, pokud nebyly pořízeny v rozporu s právními předpisy nebo nebyly přezkumným orgánem označeny za nezákonné.

²³ ŠROMOVÁ, E. Správní řízení od A do Z. 2. vyd. Olomouc: ANAG, spol. s r. o., 2012. ISBN 978-80-7263-696-9. s. 93

²⁴ MALAST, J. Přezkumné řízení. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2018. ISBN 978-80-261-0772-9. s. 164-165

Odlišná situace nastává tehdy, dojde-li mezi vydáním přezkoumávaného rozhodnutí a jeho zrušením ke změně skutkových či právních okolností. V takovém případě je správní orgán povinen postupovat podle de lege lata právní úpravy a vycházet ze skutkového stavu existujícího v době nového rozhodování. Přezkumné řízení tak neslouží k mechanickému opakování původního řízení, nýbrž k nápravě zjištěné nezákonnosti při současném respektování aktuálních podmínek.

Zásada zákazu změny k horšímu se při rozhodování v přezkumném řízení neuplatní. Toto řízení je vedeno výlučně z moci úřední a jeho účelem je ochrana objektivní legality, nikoli ochrana subjektivních procesních práv účastníků v podobě typické pro řízení odvolací. Z tohoto důvodu nelze tento princip dovozovat ani jako omezení rozhodovací činnosti správního orgánu, jemuž byla věc po zrušení rozhodnutí vrácena.

Jednou z forem rozhodnutí přezkumného orgánu je uplatnění kasačního principu, spočívajícího ve zrušení přezkoumávaného rozhodnutí a vrácení věci správnímu orgánu příslušnému k odstranění zjištěné vady. Správní orgány, jimž je věc tímto způsobem vrácena, jsou právním názorem přezkumného orgánu vázány, což představuje základní záruku účinné nápravy nezákonného rozhodnutí a současně prostředek k zamezení jeho opakování.

6.2.2 Změnit

Změna přezkoumávaného rozhodnutí představuje jednu z forem zásahu přezkumného orgánu do pravomocného správního rozhodnutí v rámci přezkumného řízení. K jejímu uplatnění dochází v případech, kdy bylo rozhodnutí vydáno v rozporu s právními předpisy, avšak zjištěná nezákonnost nevyžaduje jeho úplné zrušení. Smyslem tohoto postupu je odstranění nezákonnosti bez nutnosti vracet věc správnímu orgánu prvního stupně k novému projednání.

Změna rozhodnutí je přípustná pouze tehdy, disponuje-li přezkumný orgán dostatečnými skutkovými i právními podklady obsaženými ve správním spise. Tento postup nemůže nahrazovat činnost správního orgánu prvního stupně ani vést k vytváření nových skutkových či právních závěrů. Je-li přezkoumávané rozhodnutí nepřezkoumatelné, zejména pro nedostatek odůvodnění nebo absence skutkových úvah, změna rozhodnutí nepřichází v úvahu a je nezbytné přistoupit k jeho zrušení.

Malast²⁵ dále uvádí, že při změně přezkoumávaného rozhodnutí je nezbytné respektovat zásadu ochrany práv nabytých v dobré víře a princip legitimního očekávání. Přezkumný orgán je povinen v každém jednotlivém případě poměřovat veřejný zájem na zachování legality s ochranou práv účastníků řízení. Změna rozhodnutí přitom může vést i ke zhoršení právního postavení jeho adresáta, neboť přezkumné řízení nepředstavuje řízení o opravném prostředku, ale výkon dozorové pravomoci uskutečňovaný z moci úřední.

Současně platí, že změna přezkoumávaného rozhodnutí nesmí mít povahu překvapivého rozhodnutí ani porušovat zásadu dvouinstančnosti. Vyžadovalo-li by odstranění nezákonnosti nové dokazování nebo zásadní přehodnocení skutkového stavu, je namístě upřednostnit zrušení rozhodnutí před jeho změnou. Institut změny přezkoumávaného rozhodnutí tak představuje výjimečný, avšak účinný nástroj nápravy nezákonných správních rozhodnutí.

6.2.3 Zruší a zastaví řízení

Přezkum rozhodnutí představuje mimořádný dozorový prostředek směřující k nápravě nezákonných pravomocných správních rozhodnutí. Ke zrušení přezkoumávaného rozhodnutí a současnému zastavení řízení přistupuje přezkumný orgán zejména tehdy, dospěje-li k závěru, že rozhodnutí nemělo být vůbec vydáno, případně že uložená povinnost či přiznané právo postrádaly zákonný podklad.

Ačkoli správní řád tuto možnost v rámci přezkumného řízení výslovně neupravuje, odborná literatura její existenci dovozuje z povahy samotného institutu. Nebylo-li by po zrušení rozhodnutí možné řízení zároveň zastavit, vznikl by stav procesní neudržitelnosti, který by byl v rozporu se zásadami hospodárnosti a efektivity správního řízení.

Předmětem přezkumu mohou být rovněž jednotlivé výroky správního rozhodnutí, nikoli nutně rozhodnutí jako celek. Možnost jejich samostatného zrušení je však podmíněna konkrétními okolnostmi projednávané věci, zejména mírou jejich věcné a obsahové provázanosti.

²⁵ MALAST, J. Přezkumné řízení. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2018. ISBN 978-80-261-0772-9. s. 159-164

Malast²⁶ zdůrazňuje zvláštní význam nabývá přezkumné řízení v situaci, kdy je současně vedeno řízení před správním soudem. V takovém případě může správní orgán přistoupit ke zrušení rozhodnutí i v návaznosti na podanou správní žalobu, čímž může dojít k uspokojení žalobce bez nutnosti pokračovat v soudním řízení. Přezkumný orgán je však v této situaci vázán rozsahem žaloby a nesmí zasáhnout do práv ostatních účastníků řízení bez jejich souhlasu.

6.2.4 Prohlásí za nicotné

Institut nicotnosti představuje nejzávažnější vadu správního aktu, při níž je na rozhodnutí nahlíženo jako na akt zdánlivý, který de iure neexistuje. Ačkoli je nicotnost v teorii správního práva tradičně chápána jako absolutní neplatnost správního aktu, její pozitivně-právní zakotvení ve správním řádu přineslo řadu výkladových obtíží, zejména ve vztahu k jejímu uplatnění v rámci přezkumného řízení. Nejednotnost přístupů vyplývá jak z legislativního vývoje správního řádu, tak z rozdílného pojetí nicotnosti v odborné literatuře i soudní judikatuře.

Vedral²⁷ poukazuje na skutečnost, že v případě kolize přezkumného řízení s úpravou nicotnosti správní řád nestanoví jednoznačný procesní postup. Nabízejí se proto dvě základní interpretační varianty. Podle první z nich by měl přezkumný orgán v případě zjištění nicotnosti přezkoumávaného rozhodnutí přezkumné řízení zastavit podle § 66 odst. 2 správního řádu, neboť předmětem přezkumu nemůže být akt, který není rozhodnutím v právním smyslu. Druhou možností je postup podle § 97 odst. 3 správního řádu, tedy naložení s domněle nicotným rozhodnutím jako s rozhodnutím nezákonným a jeho zrušení, ačkoli z doktrinálního hlediska je tento postup problematický, neboť nicotný akt nelze formálně „rušit“, jelikož právně neexistuje.

Malast²⁸ soudí, že judikatura Nejvyššího správního soudu prošla v této otázce postupným vývojem. V roce 2010 soud dovodil, že pokud nadřízený správní orgán v přezkumném řízení zruší či změní nicotné rozhodnutí namísto toho, aby vyslovil jeho nicotnost, zatěžuje tím své rozhodnutí vadou, která jej činí rovněž nicotným. Tento přístup se však v

²⁶ MALAST, J. Přezkumné řízení. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2018. ISBN 978-80-261-0772-9. s. 158-159

²⁷ VEDRAL, J. Správní řád: komentář. Vyd. 1. Praha: Bova Polygon, 2006. ISBN 80-7273-134-3. s. 449-457

²⁸ MALAST, J. Přezkumné řízení. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2018. ISBN 978-80-261-0772-9. s. 165-169

aplikační praxi ukázal jako dlouhodobě neudržitelný, neboť vedl k významným obtížím při zajištění efektivní ochrany práv účastníků řízení.

Následná judikatura připustila, že i nicotné rozhodnutí je z procesního hlediska považováno za rozhodnutí až do okamžiku, kdy je jeho nicotnost oprávněným orgánem výslovně vyslovena. Účastník řízení je proto povinen využít dostupné procesní prostředky ochrany. Nejvyšší správní soud postupně dospěl k závěru, že nicotnost představuje extrémní formu nezákonnosti, kterou lze odstranit rovněž v rámci odvolacího řízení, a obdobně i v přezkumném řízení podle § 94 a násl. správního řádu. Řízení o prohlášení nicotnosti tak vystupuje jako subsidiární prostředek nápravy, uplatnitelný zejména tehdy, nelze-li vady rozhodnutí odstranit prostřednictvím řádných či mimořádných opravných prostředků.

Současná judikatura Nejvyššího správního soudu proto vychází z pragmatického pojetí nicotnosti, které upřednostňuje efektivní odstranění nezákonnosti správního aktu před striktně formalistickým rozlišováním mezi jeho neexistencí a nezákonností. Přezkumné řízení tak může představovat legitimní procesní rámec i pro reakci správního orgánu na zjištěnou nicotnost přezkoumávaného rozhodnutí.

7 Manipulace s příkazovými bloky ve struktuře Policie ČR

Touto kapitolou je zahájena praktická část této bakalářské práce. Autor se v ní, s ohledem na své profesní zařazení u Policie České republiky, zaměřuje na problematiku manipulace s příkazy na místě a nakládání s výnosy z pokut uložených příslušníky Policie České republiky.

Postup při nakládání s příkazovými bloky je v rámci Policie České republiky upraven závazným pokynem policejního prezidenta č. 161/2017, který je součástí interních aktů řízení. Na tento dokument se nevztahuje režim utajení a je možné jej získat prostřednictvím zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů..

Z uvedeného dokumentu autor čerpal podklady pro zpracování této kapitoly, která z tohoto interního předpisu obsahově vychází.

7.1 Evidence a distribuce příkazových bloků

Příkazové bloky přebírají oprávnění pracovníci krajských ředitelství Policie České republiky a Policejního prezidia České republiky od místně příslušného celního úřadu, a to na základě písemné objednávky. Od těchto pracovníků následně, rovněž na základě písemné objednávky, odebírají příkazové bloky oprávnění pracovníci útvarů s celostátní působností a dále oprávnění pracovníci útvarů městských a obvodních ředitelství Policie České republiky.

Určený pracovník při převzetí příkazových bloků předkládá žádost o vydání požadovaného počtu a druhu příkazových bloků. Současně se prokazuje služebním průkazem nebo průkazem zaměstnance Policie České republiky a předkládá platné písemné pověření k převzetí příkazových bloků. Stejnopis žádosti o vydání příkazových bloků spolu s pověřením k jejich převzetí zůstává uložen u celního úřadu k archivaci.

Po převzetí jsou příkazové bloky zaevidovány určeným pracovníkem jako zúčtovatelný tiskopis v evidenčním listu příkazových bloků. Následně je provedena jejich distribuce na jednotlivé výkonné organizační články, kde si je přebírá pověřený pracovník příslušného organizačního článku. Tato skutečnost je zaznamenána jak v knize cenností, tak v příslušném informačním systému Policie České republiky.

Na úrovni výkonných organizačních článků jsou příkazové bloky obdobným způsobem distribuovány jednotlivým úředním osobám. Tyto úřední osoby přebírají příkazové bloky od pověřeného pracovníka v rozsahu nezbytném pro plnění svých služebních povinností. Pověřený

pracovník výkonného organizačního článku zaznamenává přidělení příkazových bloků v informačním systému i v knize cenností, přičemž úřední osoba převzetí potvrzuje vlastnoručním podpisem. Při vracení nepoužitých příkazových bloků se postupuje obdobným způsobem.

Po převzetí příkazových bloků je úřední osoba povinna opatřit každý jejich list na předem určeném místě otiskem kulatého razítka se státním znakem o průměru 20 mm, které bylo přiděleno příslušnému výkonnému organizačnímu článku. Otisk razítka se provádí černou nebo modrou barvou.

7.2 Postup ukládání příkazu na místě policií ČR

Obecný postup ukládání příkazu na místě byl již podrobně popsán v předchozích kapitolách této bakalářské práce. Interní akt řízení – závazný pokyn policejního prezidenta č. 161/2017 – však stanoví další konkrétní povinnosti úřední osoby při samotném vypisování příkazového bloku.

Úřední osoba je povinna používat výhradně příkazové bloky, které jí byly řádně přiděleny v rámci evidence zúčtovatelných tiskopisů. Při provádění zápisu do příkazového bloku je nutné používat pouze takové psací potřeby, které zajistí průpis všech dílů bloku. Není přípustné použití psacích prostředků, jejichž stopu lze dodatečně odstranit nebo jinak znehodnotit čitelnost záznamu.

Před samotným zahájením vypisování příkazového bloku je úřední osoba povinna vložit pod poslední díl bloku vhodnou podložku, která zabrání nechtěnému propsání údajů do dalších příkazových bloků ve svazku. Tím je zajištěna ochrana ostatních tiskopisů před poškozením a současně zachována přehlednost evidence.

Příkazové bloky jsou úřední osobou používány postupně v pořadí odpovídajícím jejich číselnému označení, přičemž není přípustné jejich svévolné přeskakování nebo selektivní výběr jednotlivých bloků.

7.3 Manipulace s příkazovými bloky

7.3.1 Manipulace s příkazovým blokem na místě zaplaceným

Vyplněný příkazový blok na místě zaplacený předloží úřední osoba obviněnému k nahlédnutí, a to ve všech vyhotovených dílech. Následně je obviněný vyzván k podpisu příkazového bloku a k předání finanční hotovosti odpovídající výši uložené pokuty. Po převzetí hotovosti a po podpisu všech příslušných dílů předá úřední osoba obviněnému díl B příkazového bloku, který slouží jako potvrzení o zaplacení pokuty uložené příkazem na místě.

Odmítne-li obviněný po uhrazení pokuty a podpisu příkazového bloku převzít díl B, nemá tato skutečnost vliv na nabytí právní moci příkazu na místě. V takovém případě úřední osoba před ukončením služby oddělí díl B ze svazku a sepíše o této skutečnosti úřední záznam, v němž uvede zejména číslo a sérii příkazového bloku. Tento díl B je následně přiložen k vyhotovenému úřednímu záznamu.

Po vyhotovení příkazu na místě zůstává úřední osobě ve svazku zaplacených příkazových bloků díl A. Před ukončením služby je úřední osoba povinna zadat do informačního systému údaje vyplývající z uloženého příkazu na místě, zejména identifikační údaje obviněného, případně údaje o vozidle v případě dopravního přestupku, dále údaje vztahující se k samotnému přestupku a číslo a sérii použitého příkazového bloku.

Použité díly A zaplacených příkazových bloků, které na sebe bezprostředně navazují, oddělí úřední osoba ze svazku a při odvodu finančních prostředků je předá pověřenému pracovníkovi. Součet částek uvedených na jednotlivých dílech A musí odpovídat výši odevzdávané finanční hotovosti. Pověřený pracovník následně provede kontrolu správnosti údajů uvedených na příkazových blocích a jejich souladu s údaji evidovanými v informačním systému.

Po provedení kontroly převezme pověřený pracovník díly A společně s odevzdanou hotovostí, přičemž převzetí těchto tiskopisů i finančních prostředků zaznamená v informačním systému a v knize cenností. Použité díly A příkazových bloků jsou následně uloženy u příslušného organizačního článku.

7.3.2 Manipulace s příkazovým blokem na místě nezaplaceným

Vyplněný příkazový blok na místě nezaplacený předloží úřední osoba obviněnému k nahlédnutí ve všech třech vyhotovených dílech. Následně je obviněný vyzván k podpisu

příkazového bloku. Po podpisu všech tří dílů předá úřední osoba obviněnému díl B příkazového bloku spolu s poučením o způsobech úhrady uložené pokuty. V případě, že je obviněným cizí státní příslušník, je mu současně předáno poučení o možnostech úhrady pokuty ze zahraničí.

Odmítne-li obviněný po podpisu příkazového bloku převzít díl B, nemá tato skutečnost vliv na nabytí právní moci příkazu na místě. V takovém případě úřední osoba před ukončením služby oddělí díl B ze svazku a sepiše o této skutečnosti úřední záznam, v němž uvede zejména číslo a sérii příkazového bloku. Tento díl B je následně přiložen k vyhotovenému úřednímu záznamu.

Po vyhotovení příkazu na místě zůstávají úřední osobě ve svazku příkazových bloků díl A a díl C. Před ukončením služby je úřední osoba povinna zadat do informačního systému údaje vyplývající z uloženého příkazu na místě, zejména identifikační údaje obviněného, případně údaje o vozidle v případě přestupku spáchaného v oblasti silničního provozu, dále údaje vztahující se k samotnému přestupku a číslo a sérii použitého příkazového bloku.

Před koncem pracovní doby oddělí úřední osoba ze svazku díl A a díl C příkazového bloku a předá je pověřené osobě, případně osobě jí určené. Tato osoba provede kontrolu správnosti údajů evidovaných v informačním systému s údaji uvedenými na příkazovém bloku. Po provedené kontrole je díl A uložen u útvaru pro účely odeslání společně se sběrným poukazem pokut příslušnému celnímu úřadu. Použité díly C jsou následně uschovány u příslušného organizačního článku.

7.3.3 Manipulace s příkazovými bloky v případě úhrady pomocí platebního terminálu

Disponuje-li úřední osoba platebním terminálem, má obviněný možnost uhradit pokutu uloženou příkazem na místě rovněž prostřednictvím platební karty. Přestože se může jevit, že v takovém případě dochází k okamžité úhradě pokuty na místě, je i v této situaci použit příkazový blok na místě nezaplacený. Důvodem tohoto postupu je skutečnost, že platba platební kartou představuje z hlediska svého právního i technického principu bezhotovostní platební převod mezi účty, nikoli hotovostní úhradu. Dalším důvodem je povinnost úřední osoby odevzdat spolu s díly A příkazového bloku na místě zaplaceného rovněž odpovídající finanční hotovost, což při bezhotovostní platbě není možné.

Postup při použití platebního terminálu se v počáteční fázi shoduje s postupem při ukládání příkazu na místě nezaplaceného. Po vyplnění příkazového bloku a podpisu všech tří jeho dílů obviněným předá úřední osoba obviněnému díl B příkazového bloku. Následně úřední osoba na platebním terminálu zvolí příslušný účet a zadá identifikátor platby, přičemž k tomuto účelu využije údaje uvedené na příkazovém bloku, zejména jeho číslo a sérii. Je-li vyžadováno zadání osobního identifikačního kódu (PIN), vyzve úřední osoba obviněného k jeho zadání.

Po provedení platby předá úřední osoba obviněnému stvrzenku vydanou platebním terminálem. Současně vytiskne její kopii, kterou připojí k dílu A příkazového bloku. Tyto skutečnosti úřední osoba před ukončením služby zaznamená do informačního systému. Díl A spolu s kopií stvrzenky je následně připojen k dílu C a tyto doklady jsou uloženy u příslušného organizačního článku.

V případě, že platební transakce není úspěšně provedena, je obviněnému předáno poučení o možnostech úhrady pokuty stejným způsobem jako při uložení příkazu na místě nezaplaceného. Finanční prostředky získané prostřednictvím platebního terminálu jsou následně soustředěny na příslušných účtech Policie České republiky a následně odváděny na účty místně příslušných celních úřadů.

7.4 Manipulace s vybranou hotovostí

Vybranou finanční hotovost je úřední osoba povinna ukládat odděleně od ostatních finančních prostředků a mimo svazky příkazových bloků. S takto vybranou hotovostí není oprávněna nakládat jiným způsobem, než jejím použitím k případnému vrácení vyšší bankovky obviněnému nebo jejím odevzdáním pověřenému pracovníkovi příslušného organizačního článku.

Odvod vybrané hotovosti se provádí nejméně jednou za kalendářní měsíc. Úřední osoba si může ponechat finanční prostředky v menších bankovkách maximálně do částky 5 000 Kč, což odpovídá nejvyšší nominální hodnotě bankovky, kterou si může obviněný zvolit k úhradě pokuty uložené příkazem na místě. Při odvodu hotovosti předává úřední osoba pověřenému pracovníkovi rovněž použité díly A příkazových bloků oddělené ze svazku. Odevzdávaná hotovost musí vždy odpovídat součtu částek uvedených na předávaných dílech A. Tento úkon je zaznamenán do knihy cenností a současně zadán do příslušného informačního systému.

Pověřený pracovník výkonného organizačního článku následně odvádí převzatou hotovost určenému pracovníkovi, a to vždy ke konci kalendářního měsíce, případně v

okamžiku, kdy souhrnná částka dosáhne hodnoty 200 000 Kč. Určený pracovník provede zaevidování převzetí hotovosti v informačních systémech a zápis do knihy cenností, načež zajistí její odvod místně příslušnému celnímu úřadu v souladu s platnými právními předpisy.

7.5 Storno příkazového bloku

Storno příkazového bloku představuje způsob jeho znehodnocení v situacích, kdy jej již nelze dále použít. Nejčastěji k této skutečnosti dochází v důsledku chyby úřední osoby při vyplňování údajů, případně v důsledku nesprávné manipulace se svazkem příkazových bloků, kdy dojde k propsání zapisovaných údajů do dalších bloků. K důvodům storna může rovněž patřit situace, kdy údaje nebyly při vyplňování řádně propsány na všechny díly příkazového bloku.

Dalším důvodem může být změna postoje obviněného po vypsání příkazového bloku, kdy se rozhodne pro projednání přestupku ve standardním správním řízení a z tohoto důvodu odmítne jednotlivé díly příkazového bloku podepsat. Ke stornu může dojít rovněž v případech, kdy byl původně vypsán příkazový blok na místě zaplacený, avšak obviněný následně zjistí, že nedisponuje dostatečnou finanční hotovostí, a úřední osoba proto vystaví příkazový blok na místě nezaplacený. V neposlední řadě může být příkazový blok znehodnocen i vnějšími vlivy, například mechanickým poškozením či znehodnocením vlivem okolního prostředí, v jehož důsledku se stane nečitelným a dále nepoužitelným.

V takových případech je možné provést storno příkazového bloku. Úřední osoba provede storno u všech jeho dílů přeškrtnutím přední strany rovnou čarou vedenou z levého dolního rohu do pravého horního rohu. Tato čára je opatřena nápisem „STORNO“, doplněným datem provedení storna a podpisem úřední osoby. O provedeném stornu sepíše úřední osoba úřední záznam, v němž uvede číslo a sérii znehodnoceného příkazového bloku a důvody jeho znehodnocení.

Znehodnocený příkazový blok společně s úředním záznamem úřední osoba předá pověřenému pracovníkovi, současně provede jeho odepsání v informačním systému a v knize cenností a převede jej zpět na organizační článek. Pověřený pracovník následně předá všechny díly příkazového bloku spolu se stejnopisem úředního záznamu určenému pracovníkovi, který jej neprodleně odepíše z evidence výkonného organizačního článku a provede odpovídající zápis v knize cenností i v informačním systému. Určený pracovník poté vrátí příkazový blok

společně se stejnopisem úředního záznamu příslušnému celnímu úřadu v souladu se sjednaným postupem.

Storno lze provést výlučně u příkazového bloku, který dosud nebyl obviněným podepsán. V případě, že byl příkazový blok již podepsán, je řízení ukončeno a rozhodnutí nabývá právní moci; v takové situaci již nelze storno využít a je nutné postupovat prostřednictvím některého z mimořádných opravných prostředků.

8 Aplikační praxe příkazu na místě

Jak bylo uvedeno v předchozích kapitolách, institut příkazu na místě představuje významný a současně účinný nástroj pro rychlé a efektivní projednání méně závažných protiprávních jednání. Jeho podstata spočívá v bezprostřední reakci správního orgánu na zjištěný přestupek, aniž by bylo nutné vést standardní správní řízení.

V aplikační praxi je tento institut využíván velmi často, a to zejména pro své nesporné výhody jak na straně obviněného z přestupku, tak na straně správních orgánů. Umožňuje totiž hospodárné a administrativně méně náročné vyřízení věci při současném zachování zákonných procesních podmínek.

8.1 Výhody a limity příkazu na místě v aplikační praxi

Obviněný se projednáním věci příkazem na místě vyhne vedení standardního správního řízení, které může být časově i administrativně náročné a jehož náklady mu mohou být v případě prokázání viny uloženy k úhradě. Podpisem příkazového bloku dochází k nabytí právní moci rozhodnutí a k ukončení řízení, čímž se věc stává pravomocně uzavřenou a obviněnému již nehrozí další procesní úkony ze strany správního orgánu ve vztahu k projednávanému přestupku.

Z pohledu veřejné správy představuje tento institut významné odlehčení správním orgánům. Umožňuje projednat značné množství bagatelních přestupků bez nutnosti vedení plnohodnotného správního řízení, což přináší úspory jak v personální, tak v materiální a provozní oblasti. Odpadá zejména potřeba rozsáhlejší administrativy, zvýšené spotřeby kancelářského materiálu i zatížení kapacit správních orgánů, včetně nákladů spojených s provozem jejich budov a technického zázemí.

Vedle uvedených přínosů však lze z praktického hlediska poukázat i na některé limity současného způsobu ukládání příkazu na místě. Jak již samotný název napovídá, příkazový blok je zpravidla vyplňován přímo na místě zjištění přestupku, často v podmínkách, které nejsou pro administrativní úkony zcela vhodné. V případě, že obviněný poruší více právních povinností nebo se dopustí více přestupků, může být problematické všechny zjištěné skutečnosti přehledně zaznamenat do omezeného prostoru příkazového bloku. Ten bývá mnohdy vyplňován v terénu, za nepříznivých klimatických podmínek či v prostorově omezeném prostředí, přesto je kladen důraz na jeho úplné, správné a čitelné vyhotovení.

Po uložení příkazu na místě navíc příslušníkovi vzniká další administrativní povinnost spočívající v přepisu údajů z příkazového bloku do informačního systému Policie České republiky a v jejich následné evidenci, což představuje další časovou zátěž v rámci výkonu služby.

8.2 Možné zefektivnění ukládání příkazu na místě

Jak z výše uvedeného vyplývá, za nejslabší stránku současné podoby příkazu na místě lze považovat podmínky, za nichž dochází k vyplňování příkazového bloku, a dále administrativní zátěž spojenou s jeho evidencí a manipulací. Ta zahrnuje nejen samotné vyplnění bloku v terénu, ale i jeho následné zpracování, evidování, vydávání napříč organizační strukturou a zpětný odběr od jednotlivých příslušníků.

V oblasti státní správy je přitom v posledních letech patrná snaha o postupnou digitalizaci agend s cílem snížit administrativní a byrokratickou zátěž. Ačkoliv je tato tendence primárně prezentována jako nástroj usnadnění komunikace mezi občanem a veřejnou správou, její význam spočívá rovněž v racionalizaci vnitřních procesů samotných správních orgánů. Digitalizace umožňuje efektivnější práci s daty, jejich sdílení napříč informačními systémy a omezení duplicitních administrativních úkonů.

S účinností od 1. 1. 2025 nabyt účinnosti zákon č. 349/2023 Sb., kterým byl novelizován zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Touto novelou byla nově zakotvena možnost vydat příkaz na místě v elektronické podobě. V ustanovení § 92 odst. 1 PZ je nově stanoveno: *“Příkaz na místě se stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím vlastnoručním podpisem příkazového bloku v listinné podobě nebo digitalizovaným podpisem příkazového bloku v elektronické podobě obviněným nebo osobou jednající za obviněného, který je právníkem nebo podnikající fyzickou osobou; digitalizovaným podpisem se pro účely tohoto zákona rozumí vlastní rukou provedené písemné vyjádření vlastního jména, popřípadě jmen, a příjmení, popřípadě pouze příjmení, na podpisovém zařízení.”*²⁹. Tímto byla do právního řádu výslovně zakotvena možnost ukládání a evidence příkazu na místě v elektronické podobě. Nová právní úprava tak vytváří předpoklad pro postupnou digitalizaci tohoto institutu a pro jeho začlenění do stávajících informačních systémů veřejné správy.

²⁹ ČESKO. § 92 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich - znění od 1. 7. 2025. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 14. 2. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250#p92-2>

Dle odpovědi Policejního prezidia České republiky vedeného pod č. j. PPR-3827-7/ČJ-2026-990810 však Policie České republiky prozatím nemá zpracovanou jednotnou metodiku, která by upravovala konkrétní postup evidence elektronicky vydaných příkazů na místě. Tato skutečnost může v přechodném období vyvolávat aplikační nejasnosti a klást zvýšené nároky na organizační a metodické zabezpečení výkonu služby.

8.3 Technické vybavení hlídky ukládající příkaz na místě

V současné době je každá hlídka ve výkonu služby vybavena mobilní bezpečnou platformou (dále jen „MBP“), která umožňuje omezený přístup k vybraným informačním systémům Policie České republiky. Přestože jsou příkazy na místě nadále ukládány prostřednictvím fyzických příkazových bloků, software v prostředí MBP již nyní umožňuje alespoň evidenci uloženého příkazu na místě v informačních systémech Policie České republiky. Tato evidence využívá údaje dostupné z informačních systémů, k nimž má Policie České republiky oprávněný přístup, zejména z agendového informačního systému evidence obyvatel, registru řidičů či registru silničních vozidel.

Policista může následně údaje získané lustrací v příslušných evidencích přímo propsat do elektronické evidence příkazu na místě. V případě plné digitalizace tohoto institutu by tak došlo k eliminaci rizika chyb vznikajících při ručním opisu identifikačních údajů z dokladů totožnosti nebo jiných listin.

Rozhraní evidence příkazu na místě současně umožňuje využití GPS dat, díky nimž je možné přesně určit místo spáchání přestupku, a to i v případech, kdy k jednání došlo mimo zastavěné území obce, kde bývá přesná lokalizace obtížnější než ve městě s využitím konkrétních adres či orientačních bodů, například sloupů veřejného osvětlení.

V rámci softwarového rozhraní policista dále vyplňuje popis protiprávního jednání, jehož se obviněný dopustil. Může přitom vycházet z nabídky obecně definovaných přestupků s možností jejich bližší konkretizace v textovém poli. Oproti fyzickému příkazovému bloku je zde k dispozici podstatně větší prostor pro popis skutku i jednotlivých dílčích protiprávních jednání. V praxi se však často zaznamenává pouze nejzávažnější zjištěný přestupek, zatímco ostatní zjištěná porušení právních povinností slouží jako kritérium pro stanovení výše uložené pokuty. Možnost evidovat všechna zjištěná protiprávní jednání by tak mohla přispět k větší transparentnosti správního trestání.

Ačkoliv dosud není digitální forma příkazu na místě plně implementována do aplikační praxe, již samotná možnost průběžné elektronické evidence přispívá ke zkrácení následné administrativy po ukončení služby. Odpadá totiž nutnost provádět evidenční úkony až po návratu na služebnu, což představuje dílčí, avšak prakticky významné zefektivnění výkonu služby.

9 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Autor provedl empirické průzkumné šetření směřované k oslovené kohortě respondentů z řad příslušníků Policie České republiky, jejichž služební náplní je mimo jiné ukládání příkazů na místě, s cílem zjistit míru jejich zkušeností s evidencí těchto rozhodnutí. Šetření bylo zaměřeno na praktické aspekty využívání příkazových bloků a na práci s dostupnými informačními systémy.

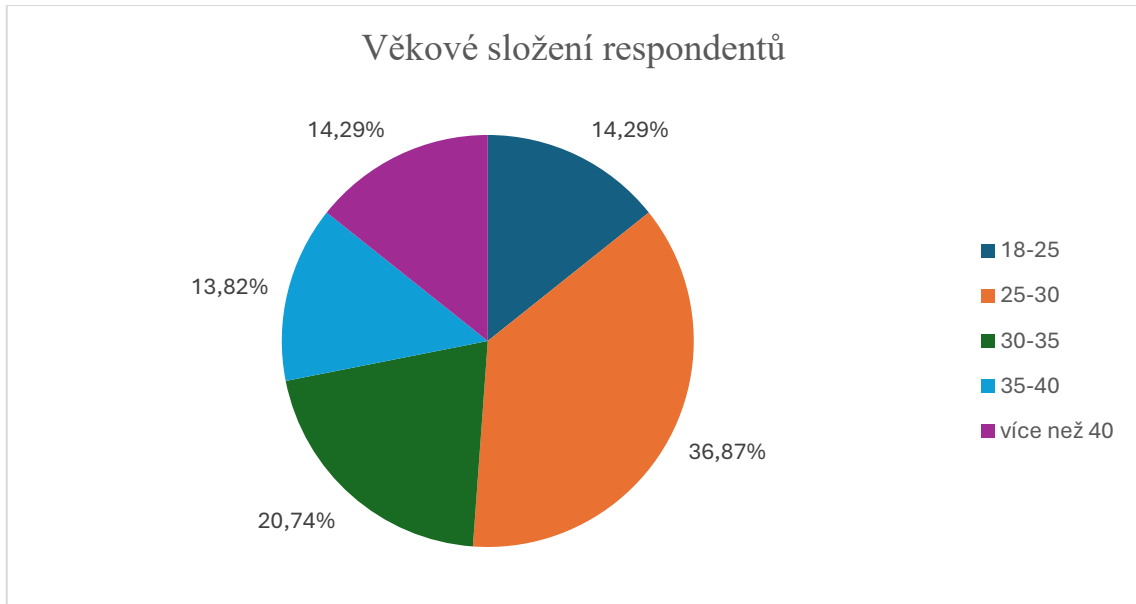
Průzkumného šetření se zúčastnilo celkem 217 respondentů, kteří odpovídali na následující otázky:

1. Váš věk
2. Doba služebního poměru
3. Vaše služební zařazení (kraj)
4. Vaše služební zařazení (složka)
5. Víte o možnosti zaevidovat příkaz na místě do systému ETR pomocí MBP?
6. Evidoval jste příkaz na místě do systému ETR pomocí MBP?
7. Jaká je Vaše četnost evidování příkazu na místě pomocí MBP?
8. Jaké výhody pro Vás má evidování příkazu na místě pomocí PC?
9. Jaké výhody pro Vás má evidování příkazu na místě pomocí MBP?
10. Z jakého důvodu Vám nevyhovuje evidování příkazu na místě pomocí MBP?
11. Z jakého důvodu preferujete evidování příkazu na místě pomocí MBP?
12. Uvítal byste nahrazení fyzických bloků elektronickou evidencí pomocí MBP?
13. Uvítal byste, v případě digitalizace příkazu na místě, zrušení platby na místě v hotovosti?

9.1 Věkové složení respondentů

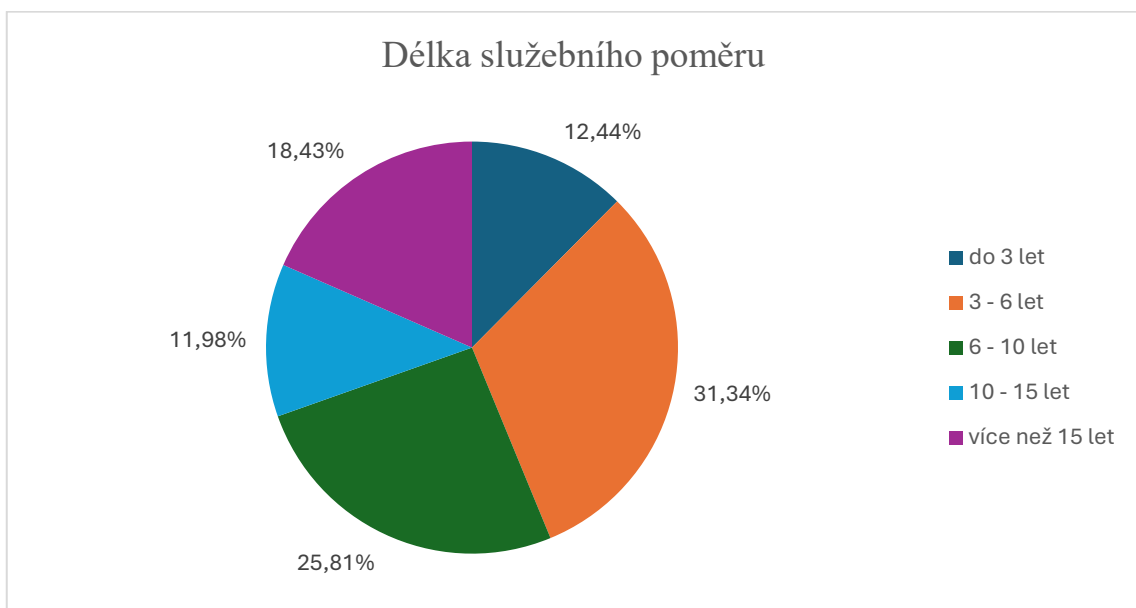
Nejpočetněji zastoupenou věkovou kategorií byli respondenti ve věku 25–30 let (cca 37 %). Druhou nejvýznamnější skupinu tvoří policisté ve věku 30–35 let (cca 21 %). Přehled věkového rozložení respondentů je graficky znázorněn v Graf 1.

Graf 1 – Věkové složení respondentů

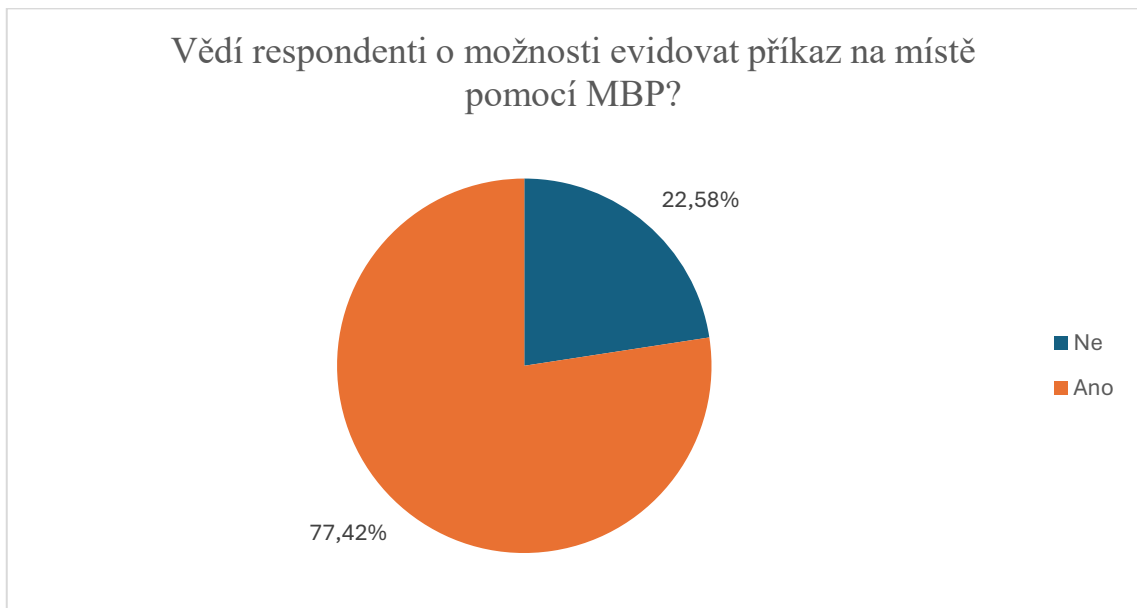
Z Graf 2 je vidět, že délkou služebního poměru převažují respondenti se službou 3–6 let (cca 31 %) a 6–10 let (cca 26 %). Významnou skupinu tvoří také policisté s délkou služby nad 15 let (cca 18 %).

Graf 2 – Délka služebního poměru respondentů

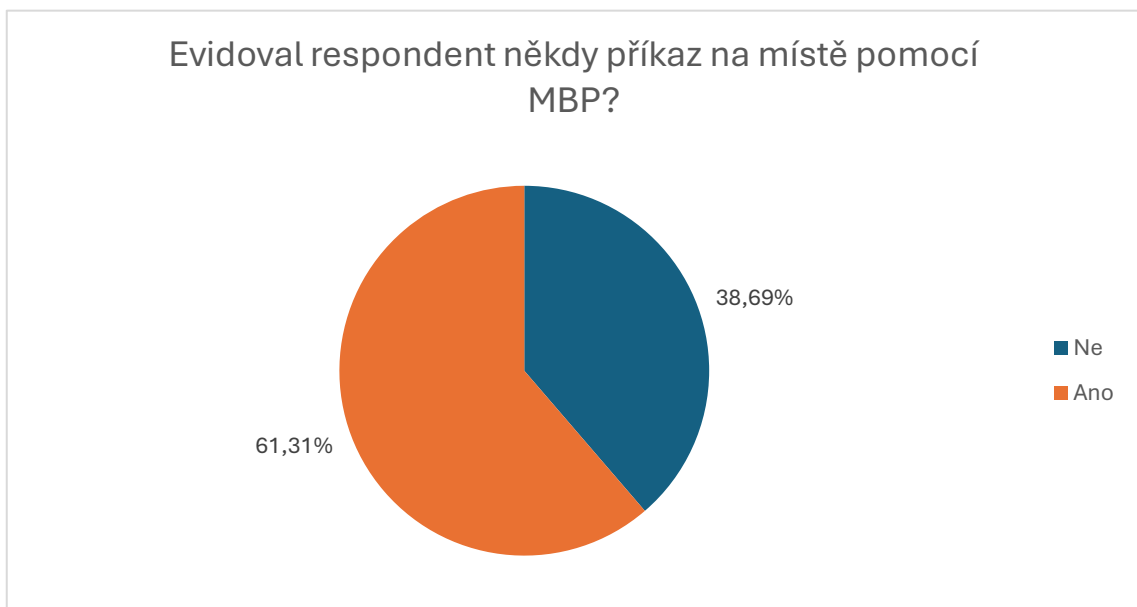
9.2 Využití MBP k evidování příkazu na místě

Graf 3 – Znalost respondentů o možnosti evidence pomocí MBP

77,42 % (168 respondentů) respondentů uvedlo, že o možnosti evidovat příkaz na místě pomocí MBP vědí (viz Graf 3), přičemž z těchto policistů 61,31 % (103 respondentů) alespoň jednou příkaz na místě evidovalo pomocí MBP (Graf 4)

Graf 4 – zastoupení respondentů, kteří mají zkušenost s evidováním pomocí MBP

Z celkového počtu 217 respondentů uvedlo 103 dotázaných, že mají zkušenost s evidováním příkazu na místě prostřednictvím mobilního bezpečnostního prostředku. Přestože se jedná o necelou polovinu výzkumného souboru, je tento výsledek nutné interpretovat v širším

kontextu. Evidence prostřednictvím MBP totiž v současné době nepředstavuje oficiálně zavedený ani povinný postup a k jejímu využívání není zpracována jednotná metodika.

Skutečnost, že téměř polovina respondentů tuto možnost již prakticky vyzkoušela, lze proto hodnotit jako relativně pozitivní zjištění. Výsledek naznačuje, že část policistů je ochotna aktivně přijímat prvky digitalizace a adaptovat se na nové technologické postupy i bez formálního institucionálního tlaku. Lze tedy konstatovat, že v prostředí Policie České republiky existuje určitá míra přirozené připravenosti na digitalizaci administrativních procesů.

9.3 Zkušenosti policistů s evidováním pomocí MBP

Policisté v průzkumu byly také dotázáni jakou mají motivaci k evidování příkazu na místě pomocí MBP a nebo tradičního postupu za pomoci PC na služebně.

9.3.1 Výhody evidování pomocí PC (21 odpovědí)

Respondenti, kteří uvedli výhody evidence příkazu na místě pomocí počítače, nejčastěji zmiňovali zejména lepší přehlednost, komfort při práci a rychlejší administrativní zpracování v kancelářském prostředí. Výhodou je také větší pracovní plocha, stabilní připojení a možnost snadnější kontroly údajů. Z odpovědí vyplývá, že PC je vnímáno jako standardní a osvědčený pracovní nástroj, který poskytuje jistotu při zpracování administrativních úkonů.

9.3.2 Výhody evidování pomocí MBP (21 odpovědí)

Mezi hlavní výhody evidování prostřednictvím mobilního bezpečnostního prostředku respondenti řadí především rychlost, mobilitu a možnost vyřízení přestupku přímo na místě bez nutnosti vracet se na služebnu. Opakovaně byla zmiňována také praktičnost a úspora času. MBP je vnímáno jako nástroj, který zjednodušuje výkon služby v terénu a snižuje administrativní zátěž spojenou s dodatečným zpracováním.

9.3.3 Důvody, proč evidence pomocí MBP nevyhovuje (110 odpovědí)

Největší počet odpovědí byl zaznamenán u otázky týkající se důvodů, proč evidování prostřednictvím MBP některým policistům nevyhovuje. Nejčastěji byly uváděny:

- technické problémy (pomalost systému, výpadky signálu),
- malé rozměry zařízení a nepřehlednost displeje,
- složitější ovládání,
- obavy z chyb při zadávání údajů,

- zdržení při samotném úkonu.
- Výsledky naznačují, že bariéry nejsou primárně v odmítání digitalizace jako takové, ale spíše v technickém a uživatelském komfortu systému.

9.3.4 Důvody preference evidování pomocí MBP (37 odpovědí)

Respondenti, kteří MBP preferují, uvádějí zejména:

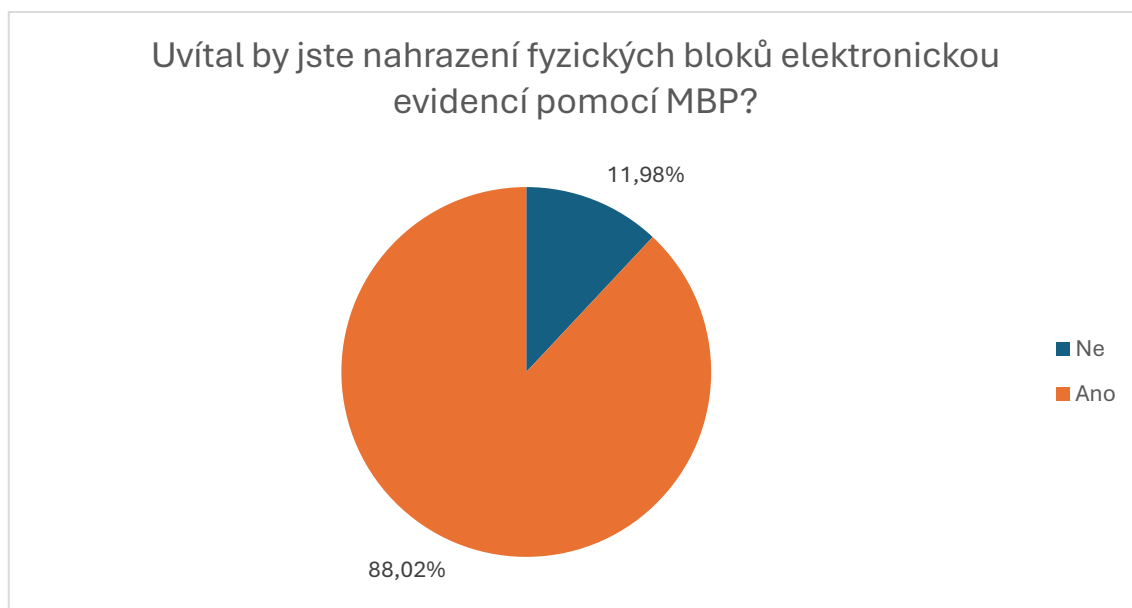
- rychlost vyřízení přestupku,
- úsporu času,
- možnost okamžitého zpracování na místě,
- eliminaci papírové dokumentace,

Z odpovědí je patrné, že část policistů vnímá MBP jako efektivní nástroj podporující digitalizaci a zefektivnění výkonu služby, zároveň ale zmiňují nedostatky, které bude třeba v případě digitalizace příkazního řízení odstranit.

9.4 Postoj policistů k digitalizaci příkazního řízení

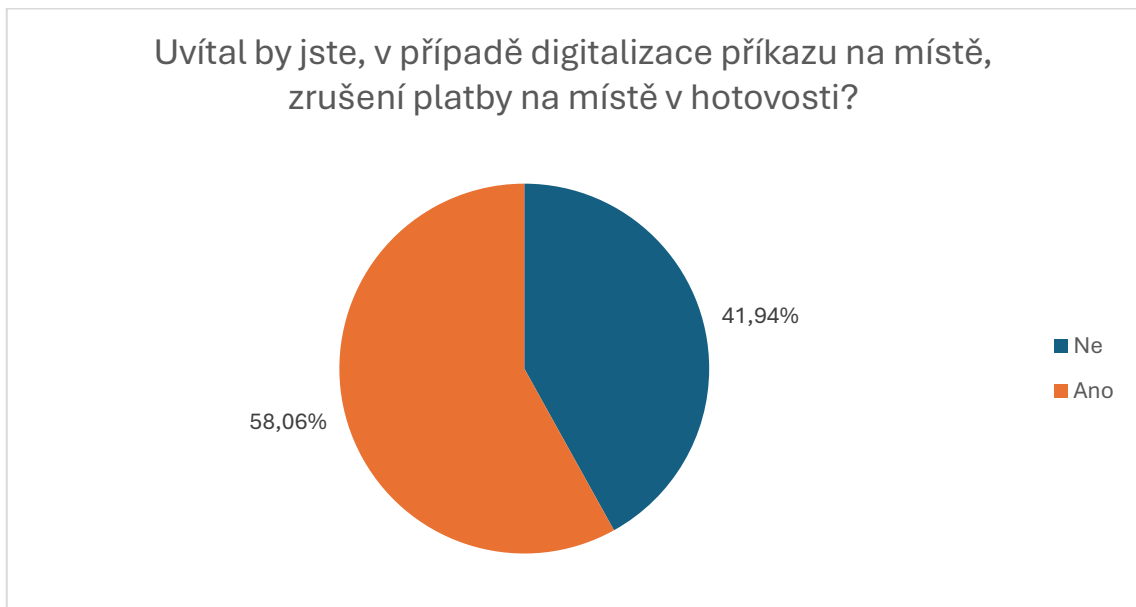
Ačkoliv z výše uvedených výsledků vyplývá, že pouze necelá polovina dotázaných má reálnou zkušenost s evidováním příkazu na místě v elektronické podobě a současně zaznávají četné výhrady k aktuálnímu softwarovému řešení, vyjádřilo 88,02 % respondentů (191 policistů) pozitivní postoj k digitalizaci tohoto institutu a k nahrazení fyzických příkazových bloků elektronickou formou (Graf 5).

Graf 5 – nahrazení příkazového bloku elektronickou verzí

Současně 58 % respondentů (126 policistů) uvedlo, že by uvítali zavedení výhradně bezhotovostního způsobu úhrady pokuty uložené příkazem na místě. Tento postoj lze vnímat jako podporu další modernizace procesů spojených s projednáváním přestupků, a to nejen z hlediska administrativního zjednodušení, ale i z pohledu bezpečnosti a transparentnosti finančních operací. (Graf 6)

Graf 6 – zrušení hotovosti při úhradě příkazu na místě

10 Možné přínosy digitalizace příkazu na místě

10.1 Finanční úspora

Zavedením elektronické formy příkazového bloku by mohlo dojít ke snížení finančních nákladů spojených s ukládáním příkazu na místě. V ustanovení § 92 odst. 5 PZ je výslovně stanoveno, že jediným oprávněným vydavatelem příkazových bloků je Ministerstvo financí. Jak lze zjistit z údajů zveřejněných v registru smluv³⁰, výroba a distribuce těchto tiskopisů představuje pravidelně se opakující nákladovou položku veřejné správy. Jak lze nalézt v registru smluv že ministerstvo financí určuje podobu příkazových bloků a jejich bezpečnostní prvky ale samotnou výrobu a distribuci již přenechává soukromým firmám. Ministerstvo financí stanoví podobu příkazových bloků a určuje jejich bezpečnostní prvky, samotnou výrobu a distribuci těchto tiskopisů však zajišťují na základě smluvního vztahu soukromé subjekty.

Tabulka 2 – nákupy příkazových bloků GŘC

rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Celkem
počet bloků (ks)	35354	41384	38139	44777	55823	59551	275028
cena (Kč)	854 510	1 046 058	556 204	707 498	1 009 493	945 106	5 118 867

V Tabulka 2 jsou shrnuty nákupy příkazových bloků realizované Generálním ředitelstvím cel. Tabulka zachycuje rozsah jednotlivých objednávek a pořizovací cenu, kterou Generální ředitelství cel, resp. stát, za jejich výrobu uhradil.

Vedle příkazových bloků skutečně využitých při ukládání příkazu na místě je však třeba zohlednit i počet bloků, které byly znehodnoceny. V rámci Policie České republiky bylo v období let 2020–2025 tímto způsobem znehodnoceno celkem 94 632 kusů příkazových bloků.

³⁰ ČESKO. Ministerstvo financí. Rámcová dohoda na výrobu a distribuci tiskopisů příkazových bloků (AVISme 2025000541) [online]. Praha: Registr smluv, 2025 [cit. 2026-02-28]. Dostupné z WWW: <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/32433280>

10.2 Administrativní zátěž

Další potenciální úsporu, kterou by mohla přinést digitalizace příkazu na místě, představuje snížení administrativní zátěže. Jak vyplývá z výše uvedeného, došlo by k odstranění duplicitní evidence samotného příkazu, kdy jsou údaje nejprve zaznamenány do příkazového bloku a následně přepisovány do informačního systému.

Významnou administrativní zátěž představuje rovněž samotná distribuce příkazových bloků. V rámci organizační struktury celních úřadů i Policie České republiky procházejí příkazové bloky několika stupni evidence, přičemž na každém z nich je pečlivě zaznamenáván jejich příjem a následné vydání. Tato administrativní náročnost se dále zvyšuje v případě storna příkazového bloku, kdy je nezbytné založit samostatné číslo jednacích, vyhotovit úřední záznam a podrobně odůvodnit důvody jeho znehodnocení a odpisu z evidence.

Digitalizace umožní automatický přenos údajů z informačních systémů, čímž dojde k minimalizaci rizika písařských chyb při přepisu osobních a dalších identifikačních údajů.

Jak vyplývá z odpovědí respondentů, jejich vnímání časové náročnosti evidence příkazu na místě se výrazně liší. Část respondentů uvádí, že evidence prostřednictvím MBP považuje za zdlouhavou a časově neefektivní. Naopak jiní respondenti v otevřených odpovědích konstatují, že evidování pomocí MBP vnímají jako rychlejší a efektivnější ve srovnání s klasickým zadáváním údajů do informačního systému prostřednictvím počítače na služebně. S ohledem na tyto protichůdné odpovědi nelze jednoznačně vyhodnotit časovou úsporu samotného evidování příkazu na místě, jelikož se zdá být značně individuální v závislosti technické gramotnosti respondenta.

10.3 Nevýhody digitalizovaného příkazu na místě

Plná digitalizace příkazu na místě, která by vedla k úplnému odstranění fyzických příkazových bloků, však naráží na určité limity. Problematická může být zejména oblast přenosu údajů z informačních systémů v případech, kdy se jedná o cizí státní příslušníky. Při krátkodobém vstupu na území České republiky, zejména u občanů jiných členských států Evropské unie, nemusí stát disponovat potřebnými evidenčními údaji o těchto osobách. Policista tak může čelit situaci, kdy automatický přenos dat není možný, jelikož požadované informace nejsou v dostupných systémech evidovány.

Další významnou slabinou plné digitalizace je závislost na elektrické energii a funkčnosti datových přenosů. V případě výpadku napájení, nedostupnosti mobilní sítě či

technické poruchy zařízení by mohlo dojít k omezení nebo dočasné nemožnosti ukládat příkaz na místě elektronickou formou.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala administrativně-právním rámcem a aplikačními zvláštnostmi uplatnění příkazu na místě příslušníky Policie České republiky. Hlavním cílem bylo demonstrovat aplikační specifika ukládání příkazu na místě a vymezit jeho povinné náležitosti v kontextu účinné právní úpravy. Vedlejším cílem bylo na základě empirického šetření vyhodnotit personální a časovou náročnost ukládání příkazu na místě prostřednictvím příkazového bloku a navrhnout možné zefektivnění tohoto institutu v aplikační praxi.

V teoretické části bakalářské práce byl nejprve nastíněn historický vývoj správního trestání od období Rakouska-Uherska až po současnou právní úpravu obsaženou v zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů. Bylo poukázáno na postupnou proměnu koncepce správního trestání od represivně orientovaného nástroje státní moci k systému založenému na principech demokratického právního státu, respektujícímu zásady legality, proporcionality a ochrany procesních práv obviněného.

Stěžejní část bakalářské práce byla zájmově směřována k avizovanému institutu příkazu na místě jako zvláštní formě zkráceného řízení o přestupku. Byly vymezeny zákonné podmínky jeho uložení, okruh oprávněných subjektů, procesní postup při jeho ukládání, výše možné sankce i povinné náležitosti příkazového bloku. Zvláštní pozornost byla věnována postavení Policie České republiky jako jednoho z nejvýznamnějších aplikačních subjektů tohoto institutu a praktickým aspektům jeho využívání při výkonu služby. Součástí bakalářské práce byla rovněž komparace s de lege lata účinnou právní úpravou Spolkové republiky Německo, která umožnila širší pohled na systém zjednodušeného postihu méně závažných správních deliktů.

Z provedené analýzy vyplynulo, že příkaz na místě představuje efektivní a v praxi nezastupitelný nástroj správního trestání. Jeho hlavní předností je rychlost, procesní jednoduchost a bezprostřední výchovný účinek na pachatele přestupku. Současně však tento institut klade zvýšené nároky na odbornou způsobilost policistů, zejména pokud jde o správnou právní kvalifikaci skutku, posouzení splnění zákonných podmínek a řádné vyplnění příkazového bloku. Nedostatky v těchto oblastech mohou vést k procesním vadám a následným komplikacím v rámci přezkumného řízení.

Empirická část bakalářské práce, založená na užitém a vyhodnocovaném empirickém průzkumném šetření směřovaném k oslovené kohortě respondentů, tj. příslušníkům Policie České republiky služebně zařazenými na útvarech pořádkové, dopravní a cizinecké policie,

potvrdila, že příkaz na místě je v každodenní praxi hojně využívaným nástrojem. Z výsledků šetření vyplývá, že samotné uložení příkazu na místě představuje významnou časovou i administrativní zátěž, zejména v souvislosti s evidencí, manipulací s příkazovými bloky a následným zpracováním agendy. Respondenti rovněž poukázali na rozdílnou míru využívání mobilní bezpečné platformy při evidenci příkazů na místě, což signalizuje prostor pro další metodické sjednocení a technické zefektivnění postupu.

Na základě zjištěných skutečností lze konstatovat, že stávající systém fyzických příkazových bloků, ačkoliv je funkční, představuje z hlediska personálního, ekonomického i administrativního určitou zátěž. Digitalizace procesu ukládání příkazu na místě prostřednictvím plnohodnotného využití mobilní bezpečné platformy, případně nahrazení klasických bloků tiskem potvrzení o uložení pokuty přímo z elektronického systému, by mohla vést ke snížení nákladů na výrobu a distribuci bloků, k omezení chybovosti při jejich vyplňování a k celkovému zrychlení procesů.

Hlavní cíl bakalářské práce byl naplněn tím, že byly podrobně rozebrány aplikační zvláštnosti ukládání příkazu na místě příslušníky Policie České republiky a vymezeny jeho povinné náležitosti v kontextu de lege lata účinné právní úpravy. Vedlejší cíl byl splněn prostřednictvím empirického vyhodnocení časové a personální náročnosti tohoto institutu a formulováním návrhů směřujících k jeho zefektivnění.

Závěrem lze toliko generalizovaně shrnout, že institut příkazu na místě představuje významný prvek správního trestání, který přispívá k efektivitě veřejné správy a k bezprostřednímu prosazování práva. Jeho další rozvoj by měl směřovat zejména k prohlubování digitalizace, metodickému sjednocování aplikační praxe a kontinuálnímu vzdělávání příslušníků Policie České republiky v oblasti přestupkového práva. Tím bude možné zachovat jeho efektivitu při současném respektování zákonnosti a ochrany práv osob, vůči nimž je tento institut aplikován.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BOHADLO, D., et al. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: komentář 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. XXI, 674 s. ISBN 978-80-7598-052-6.
2. GÖHLER, E. Gesetz über Ordnungswidrigkeiten (OWiG). 19., neu bearbeitete Aufl. München: C. H. Beck, 2024. 1748 s. ISBN 978-3-406-79850-4.
3. HAUSMAN, J. Vývoj přestupkového práva. Praha, 2019. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Vedoucí práce: doc. JUDr. Helena Prášková, CSc. Dostupné z: <<https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/106443/120326689.pdf>> [cit. 2025-12-23].
4. HORZINKOVÁ, E.; KUČEROVÁ, H. Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou. 3., aktualiz. vyd. Praha: Leges, 2016. 571 s. ISBN 978-80-7502-101-4.
5. HRABÁK, J. Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou. 5., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 482 s. ISBN 978-80-7598-134-9.
6. JEMELKA, L.; PONDĚLÍČKOVÁ, K.; BOHADLO, D. Správní řád: komentář. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2023. XXXVI, 1182 s. ISBN 978-80-7400-932-7.
7. JEMELKA, L.; VETEŠNÍK, P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: zákon o některých přestupcích – komentář. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2025. XXV, 1173 s. ISBN 978-80-7400-992-1.
8. KOPECKÝ, M., et al. Správní řád: komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 924 s. ISBN 978-80-7676-422-4.
9. KUČEROVÁ, H.; HORZINKOVÁ, E. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou. 2., aktualiz. vyd. Praha: Leges, 2019. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4.
10. MALAST, J. Přezkumné řízení. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2018. 261 s. ISBN 978-80-261-0772-9.
11. MALÝ, K.; SIVÁK, F. Dějiny státu a práva v Československu I: do roku 1918. Praha: Panorama, 1988. 568 s.
12. MATES, P. Základy správního práva trestního. 7., přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. 239 s. ISBN 978-80-7400-680-7.
13. MATES, P., et al. Základy správního práva trestního. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. XXII, 226 s. ISBN 978-80-7400-357-8.

14. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. 3. doplněná verze, aktualizovaná ke dni 1. února 2022. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2022. 118 s. ISBN 978-80-7616-144-3.
15. VEDRAL, J. Správní řád: komentář. Praha: BOVA POLYGON, 2006. 1042 s. ISBN 80-7273-134-3.
16. WEYR, F. Československé právo správní. Část obecná. Brno: Nákladem Československého akademického spolku „Právník“, 1922. 148 s.

Elektronické zdroje

1. CHALUPOVÁ, T. Nový přestupkový zákon [online]. Právní prostor, 24. 10. 2016 [cit. 2025-12-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/novy-prestupkovy-zakon>>
2. ČESKO. Ministerstvo financí. Rámcová dohoda na výrobu a distribuci tiskopisů příkazových bloků (AVISme 2025000541) [online]. Praha: Registr smluv, 2025 [cit. 2026-02-28]. Dostupné z WWW: <<https://smlouvy.gov.cz/smlouva/32433280>>

Legislativní dokumenty

1. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 89/1950 Sb., o trestním řízení správním. In: *Sbírka zákonů Československé republiky* [online]. 1950. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1950/89> [cit. 2025-03-08].
2. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky* [online]. 1961, částka 26. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1961/60/1988-01-01> [cit. 2025-12-23].
3. ČESKOSLOVENSKO. Vyhláška ministra vnitra č. 61/1961 Sb., o blokovém řízení. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky* [online]. 1961, částka 26. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1961/61> [cit. 2025-12-23].
4. ČESKO. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: *Sněmovní tisk č. 98/2016* [online]. 2016. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/media2/file/1708/File18125.pdf> [cit. 2025-12-23].
5. ČESKO. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361> [cit. 2026-02-16].

Ostatní zdroje

Mimo výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

1. Odpověď Generálního ředitelství cel na počet nakoupených příkazových bloků
2. Odpovědi policejního prezidia a jím poskytnuté podklady
3. Závazný pokyn policejního prezidenta č.161/2017

Seznam zkratek

GŘC	generální ředitelství cel
MBP	mobilní bezpečná platforma
PolČR.....	273/2008 Sb., zákon o policii, ve znění pozdějších předpisů.
PP	policejní prezidium Policie České Republiky
PZ	250/2016 Sb., zákon odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.
SŘ	500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1 – Komparace de lege lata účinné úpravy příkazu na místě a varování v německém právu	32
Tabulka 2 – nákupy příkazových bloků GŘC	58
Graf 1 – Věkové složení respondentů	53
Graf 2 – Délka služebního poměru respondentů	53
Graf 3 – Znalost respondentů o možnosti evidence pomocí MBP	54
Graf 4 – zastoupení respondentů, kteří mají zkušenost s evidováním pomocí MBP	54
Graf 5 – nahrazení příkazového bloku elektronickou verzí	56
Graf 6 – zrušení hotovosti při úhradě příkazu na místě	57

Seznam příloh

Příloha I – Odpověď GŘC na dotaz k nákupu příkazových bloků	67
Příloha II – Tabulka nákupu příkazových bloků poskytnutá GŘC.....	68
Příloha III – Odpověď policejního prezidia Policie České republiky na počty příkazových bloků ve struktuře Policie České republiky 1/2	69
Příloha IV – Odpověď policejního prezidia Policie České republiky na počty příkazových bloků ve struktuře Policie České republiky 2/2	70
Příloha V – Odpověď policejního prezidia Policie České republiky na počet příkazových bloků ve struktuře Policie České republiky přiložená tabulka.....	71
Příloha VI – Odpověď policejního prezidia Policie České republiky na počet uložených příkazů na místě a metodiku ukládání digitálních příkazových bloků 1/2	72
Příloha VII – Odpověď policejního prezidia Policie České republiky na počet uložených příkazů na místě a metodiku ukládání digitálních příkazových bloků 2/2	73

Přílohy

Příloha I – Odpověď GRČ na dotaz k nákupu příkazových bloků

Generální ředitelství cel
V Praze dne 27. ledna 2026
Spisová značka: 3694/2026-900000-02020
Č. j.: 3694-4/2026-900000-02020
Vyřizuje / tel: kpt. Ing. Filip/1922
Vaše značka:

Aleš Duba

Odpověď na žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Vážený žadateli,

dne 21. 1. 2026 obdrželo Generální ředitelství cel (dále jen „povinný subjekt“) vaši žádost, zaevidovanou pod č. j. 3694/2026-900000-02020, o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“).

Povinný subjekt vám poskytuje následující informace:

Smlouvu na výrobu a distribuci příkazových bloků uzavírá Ministerstvo financí České republiky. Objednávky na příslušná pololetí, či kalendářní rok si sjednává Generální ředitelství cel. V příloze této odpovědi naleznete tabulku týkající se nákladů za období 2020-2025 pro Bloky na pokuty na místě nezaplacení a pro Bloky na pokuty na místě zaplacené.

S pozdravem

plk. Ing. Hana Štaffová
vedoucí Oddělení vztahů k veřejnosti
Generální ředitelství cel

Přílohy: Tabulka

Generální ředitelství cel
Budějovická 1387/7, 140 00 Praha 4
+420 261 331 111 | podatelna_generalnireditelstvicel@celnisprava.gov.cz | celnisprava.gov.cz
datová schránka: „ID 7puaa4c“ | IČO: 71214011

Příloha II – Tabulka nákupu příkazových bloků poskytnutá GŘC

		266400 - Bloky na pokuty na místě nezaplacené	cena za svazek s DPH	266401 - Bloky na pokuty na místě zaplacené	cena za svazek s DPH
2020					
první pololetí	Intergraf, s.r.o.	181 491,30	24,169	544 706,09	23,231
druhé pol.	Intergraf, s.r.o.	31 252,49	51,657	97 059,82	25,595
2021					
první pololetí	Intergraf, s.r.o.	330 612,73	23,63	580 461,39	23,231
druhé pol.	OPTYS, spol. s r.o.	75 246,80	81,79	59 736,95	40,2
2022					
první pololetí	OPTYS, spol. s r.o.	142 654,12	11,15	117 576,75	20,42
druhé pol.	OPTYS, spol. s r.o.	139 001,45	21,77	156 971,78	11,89
2023					
první pololetí	OPTYS, spol. s r.o.	148 689,10	21,77	182 452,05	11,89
druhé pololetí	OPTYS, spol. s r.o.	147 528,22	25,06	228 828,35	13,69
2024					
první pololetí	OPTYS, spol. s r.o.	256 259,40	26,31	237 464,25	14,37
druhé pololetí	OPTYS, spol. s r.o.	299 960,20	20,63	215 808,66	14,37
2025					
objednávka na celý rok	OPTYS, spol. s r.o.	478 626,48	15,79	412 979,43	14,37
doobjednávka	OPTYS, spol. s r.o.	53 500,15	107	0	0
Smlouvu na výrobu a distribuci příkazových bloků uzavírá Ministerstvo financí. Objednávky na příslušná pololetí, či kalendářní rok si sjednává Generální ředitelství cel.					

Pomáhat a chránit

POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY

Odbor komunikace a vnějších vztahů

PCR99ETRpo44126249

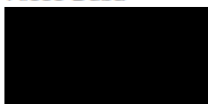
Č. j. PPR-7133-20/ČJ-2026-990810

Praha 20. února 2026

Počet listů: 2

Příloha: 1 el. soubor

.....
Vážený pan
Aleše Duba

Poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb.

— Dne 29. 1. 2026 přijala Policie České republiky Vaši žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“), ve které žádáte o následující informace (cituji):

„1) Kolik příkazových bloků na místě zaplacených a kolik příkazových bloků na místě nezaplacených bylo v jednotlivých letech 2020–2025 odebráno (převzato) od Generálního ředitelství cel

2) Jaká byla celková hodnota odebraných příkazových bloků v jednotlivých letech 2020–2025.

3) Kolik z odebraných příkazových bloků bylo v jednotlivých letech skutečně použito.

4) Kolik příkazových bloků bylo v jednotlivých letech 2020–2025 odepsáno z inventárního stavu Policie České republiky, tj. vyřazeno z evidence vedené Policií České republiky, a to bez ohledu na důvod tohoto vyřazení (včetně, nikoli však výlučně, jejich použití, stornování, znehodnocení, ztráty, skartace nebo jiného administrativního postupu).“

.....
Policie České republiky jako povinný subjekt ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. posoudila výše uvedenou žádost a vzhledem k tomu, že údaje potřebné ke zpracování odpovědi nejsou souhrnně k dispozici v žádném informačním systému centrálně provozovaném Policií České republiky, byla s žádostí o podklady oslovena jednotlivá krajská ředitelství policie a úsek ekonomického náměstka Policejního prezidia České republiky (za Policejní prezidium ČR a útvary s celostátní působností). Na základě těchto podkladů byla sestaven přehled, který Vám zasíláme v příloze.

Strojnická 27
170 89 Praha 7

www.policie.cz

Tel.: +420 974 834 233
Email: podatelna@policie.gov.cz

Do údajů k bodu 4) žádosti nejsou zahrnuty počty použitých příkazových bloků, tyto počty jsou uvedeny zvlášť pod bodem 3).

plk. Mgr. Jozef Bocán
vedoucí odboru
/podepsáno elektronicky/

Příloha V – Odpověď policejního prezidia Policie České republiky na počet příkazových bloků ve struktuře Policie České republiky přiložená tabulka

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
počet odebraných bloků PB	411800	411400	454700	599580	565750	557800
počet odebraných bloků PBN	128900	224960	282800	248340	492324	562000
celková hodnota PB	*	*	*	*	*	*
Použité PB + PBN	720597	770817	884030	986051	941304	976848
Odepsané PB + PBN	8554	9666	14551	16117	7113	38631

Příkazové bloky jsou evidovány na podrozvahových účtech 1ks=1Kč

POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY
odbor komunikace a vnějších vztahů
oddělení tisku

PCR96ETRSO45606906

Č. j. PPR-3827-7/ČJ-2026-990810

Praha 27. ledna 2026

Počet stran: 2

Přílohy: 1/el.soubor

Aleš Duba

(dále jen „žadatel“)

Žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů – odpověď

Policejní prezidium České republiky obdrželo od žadatele prostřednictvím datové schránky, dne 13. ledna 2026, žádost o poskytnutí informací ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 106/1999 Sb.“), ve které se domáhá, citace:

— „Žádám o poskytnutí statistických údajů týkajících se pokut uložených Policií České republiky za období let 2020 až 2025 včetně, a to v následujícím členění:

1) Celkový počet udělených pokut za jednotlivé kalendářní roky. Rozdělení těchto pokut podle jednotlivých krajských ředitelství Policie České republiky a celorepublikových útvarů policejního prezidia Policie České republiky.

2) Za období let 2020 až 2025 včetně počet pokut zaplacených na místě a počet pokut na místě nezaplacených.

Pokud je to možné, žádám o poskytnutí informací dle bodu 1) a 2) v elektronické podobě, ideálně ve formě přehledné tabulky (např. ve formátu XLSX, CSV nebo PDF).

3) Dále Vás žádám, v souvislosti s novelizací zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, účinnou od 1. 7. 2025, která v ustanovení § 92 nově umožňuje vydávání pokutového bloku v elektronické podobě, o sdělení následujících informací:

– zda již byla zpracována metodika pro ukládání pokutového bloku v elektronické podobě,

– pokud ano, kdy tato metodika nabyla účinnosti,

– jakým způsobem je nebo bude zajištěna evidence elektronických pokutových bloků,

Strojnická 27
170 89 Praha 7

www.policie.cz

Tel.: +420 974 834 233
Email: podatelna@policie.gov.cz
ID DS: gs9ai55

– a v případě, že tato metodika nepodléhá důvodům pro neposkytnutí informace dle zákona č. 106/1999

Sb., žádám zároveň o její poskytnutí v úplném znění jako další přílohu odpovědi.“

Policie České republiky, jako subjekt povinný podle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., provedla prověření existence a dostupnosti požadovaných informací. Na základě tohoto prověření se žadatelé poskytují následující informace:

Ad 1)

Požadované informace o celkovém počtu uložených pokut za kalendářní roky 2020–2025 a počtu případů, které byly Policií České republiky oznámeny příslušnému správnímu orgánu pro podezření ze spáchání přestupku, poskytujeme v přiložené tabulce.

Uvedené údaje vycházejí z evidencí Policie České republiky vedených jednotlivými útvary, a to konkrétně: Ředitelstvím služby cizinecké policie, ředitelstvím služby pořádkové policie, ředitelstvím služby dopravní policie a ředitelstvím služby pro zbraně a bezpečnostní materiál.

Ad 2)

Policie České republiky nedisponuje dílčími informacemi o počtu pokut zaplacených na místě a o počtu pokut na místě nezaplacených. Ve statistických přehledech jsou evidována pouze zjištěná jednání, která byla oznámena správnímu orgánu.

Ad 3)

K dotazu týkajícímu se elektronické podoby pokutových bloků sdělujeme, že elektronická podoba pokutových bloků není v současné době funkční, digitalizace přestupkového řízení je v procesu vývoje. Současně Policie České republiky sděluje, že žádná metodika vydána nebyla.

plk. Mgr. Jozef Bocán
vedoucí odboru

podepsáno elektronicky